

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ 1' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΜΑΪΟΥ 1961 | ΑΡΙΘ. 10

Ο «ΑΙΩΝΙΟΣ» ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΙΣΜΟΣ

Με τὴν ἀναπνοή μας συγκρατημένη παρακολουθοῦμε τὸν τελευταῖο καιρὸ ὅλες τὶς κινήσεις, σ' ὅλα τὰ σημεῖα τῆς γῆς, γύρω ἀπ' τὸ πολύχροτο καὶ ὄντως πολυσήμαντο θέμα τῆς ἐνώσεως τῆς Ὁρθοδόξου μετὴ τῆ Ρωμαιοκαθολικῆ Ἐκκλησίας.

Κι' εὐχόμεθα βέβαια, με διάθερομο τὸν πόθο, καὶ προσευχόμεθα στὸν Κύριο με ἰδιαίτερη ζέση καὶ κατάνυξη, γιὰ τὴ δογματικὴ καὶ ψυχικὴ προσέγγιση τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, κι' ὅλων γενικὰ τῶν ἑτεροδόξων στοιχείων. Γιατί, αὐτὴ εἶναι, ἄλλως τε, καὶ τοῦ Θεανθρώπου Ἰδρυτοῦ τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας μας ἡ ἱερὴ ἐπιθυμία, «ὅτι πάντα ἐν ὧσι» (Ἰωάν. ιζ', 21). Ἀλλ' ἔχομε, καὶ ἐπιβάλλεται ἀπόλυτα νὰ διατηροῦμε, τὶς ἐπιφυλάξεις μας.

Στὰ σημερινὰ κρίσιμα χρόνια, ποὺ ἐψυχράνθη ἡ κι' ἐξ ὀλοκλήρου κατεστράφη ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν (Ματθ. κδ', 12), σπάνια βρίσκομε ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους κατανόηση· πολὺ δὲ περισσότερο εἰλικρίνεια. Κι' ὅταν στὸ βάθος τοῦ ἀνθρώπου κρύπτεται ἐμπάθεια καὶ κοχλάζει, σὰν ἠφαιστειο, τὸ μῖσος κι' ἡ αὐτόχρημα ἀντιχριστιανικὴ νοοτροπία, ἡ συμφεροντολογία καὶ ἡ κατακτητικὴ διάθεσι, θάρθη ἡ στιγμὴ, ποὺ θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ ἔκρηξη. Καὶ τότε ἡ καταστροφή θ' ἀναι παμμέγιστη. Καὶ ἀνεπανόρθωτη!

Αὐτὰ εἶναι τὰ θλιβερά ἀποτελέσματα μιᾶς ζωῆς

καὶ δράσεως στερημένης ἀπ' τῆ γνήσια ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ!

*

Ἡ εἶδηση δημοσιεύθηκε στὸν καθημερινὸ ἀθηναϊκὸ τύπο. Ὁ ἀγιώτατος Πάπας Ρώμης Ἰωάννης ΚΔ', στηριζόμενος, ἴσως, στὸ περιβόητο ἀλάθητό του (!), ὑπεβίβασε τὸν Μεγαλομάρτυρα "Ἁγιον Γεώργιον, τὸν Τροπαιοφόρον, σὲ ἅγιο «κατωτέρας τάξεως»!

Ποιά ὅμως εἶναι ἡ ὀρθόδοξη ἀντίληψη ἐπὶ τοῦ προκειμένου; Δὲν χωρεῖ καμμιά ἀμφιβολία. Δεκαεπτὰ ὀλόκληροι αἰῶνες δείχνουν ὀλοφάνερα τὴν ἀνυπέρβλητη θέση τοῦ Τροπαιοφόρου Γεωργίου, ἀνάμεσα στὴν ἀτίμητη φάλαγγα τῶν ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας Μαρτύρων. Κατέχει τὰ σκῆπτρα. Κι' εἶναι τοποθετημένος στὴν κορυφὴ τῆς πυραμίδος τοῦ χριστιανικοῦ Μαρτυρολογίου. Τὰ δὲ ἑκατομμύρια καὶ δισεκατομμύρια τῶν πιστῶν ἐγοητεύθηκαν μπροστὰ στὸ ὑπερθαύμαστο μεγαλεῖο, τὴν ἀκατάβλητη ἀνδρεία, τὴ ψυχικὴ ρωμαλαιότητα, τὴν ἀφάνταστη ἐγκαρτέρηση τοῦ νεαροῦ Στρατηλάτου, ποὺ ἀνεδείχθη ἀκραιφνῆς μεγαλομάρτυρας καὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως γενναῖος προασπιστής.

Καὶ μέχρι προχθές, ὄχι μόνο Ὁρθόδοξοι, ἀλλὰ κι' Ἀγγλικοὶ — παλαιότερα κι' ἀλλόπιστοι Τοῦρκοι ἀκόμη! — κι' αὐτοὶ οἱ Ρωμαιοκαθολικοί, τιμοῦσαν τὸ γέννημα καὶ θρέμμα χριστιανοῦ Μάρτυρα πατέρα, τὸν Ἁγιο Γεώργιο, σὰν Μεγαλομάρτυρα καὶ Κορυφαῖο Ἡρωα τῆς Χριστιανοσύνης. Γιατὶ ἀκριβῶς στὴ συνείδηση ὅλων γενικὰ καὶ ἰδιαίτερα τοῦ Ὁρθοδόξου Λαοῦ, ἔχει δημιουργήσει ἀπεριόριστη ἐμπιστοσύνη, ἐπιβλητικότητα, χαρμονή, ποὺ ἡ ἀγιότητά Του περιλαμπρα, ἀδιάκοπα ἀκτινοβολεῖ. Κι' ἡ τρισαγία Του Μορφὴ εἶναι γι' αὐτὸ τοποθετημένη στὶς πολεμικὲς σημαῖες. Κι' ἐμπνέονται ἀπ' αὐτὴν οἱ στρατοὶ σὲ κάθε ἡρωϊσμὸ καὶ αὐτοθυσία. Ἀνδραγαθοῦν μὲ τὴ

βοήθεια Ἐκείνου. Στήνουν τρόπαια. Κερδίζουν νίκας.

Τώρα ὅμως ὁ ρωμαῖος Ποντίφηκας, μὲ μιά του περίεργη, στ' ἀλήθεια, ἀπόφαση ἀπὸ καθέδρας, Τὸν γκρέμισε ἀπ' τὴν πανύψηλη θέση Του στὸ τελευταῖο σκαλοπάτι τοῦ Μαρτυρολογίου — καλὰ ποὺ δὲν Τὸν ἔδιωξε ὅλως διόλου κι' ἀπ' τὸν Παράδεισο τοῦ Θεοῦ! —, πρᾶγμα ποὺ ἀπετέλεσε μιὰ νέα σοβαρὴ πρόκληση, κι' ἓνα πλήγμα κατὰ τῆς Ὁρθοδοξίας μας, ἡ ὁποία παρὰ ταῦτα μένει ἀνεπηρέαστη, ἄχραντη, ἀδιάφορη.

Κι' ὅμως ἐξακολουθεῖ νὰ ὁμιλῇ ὁ Πάπας Ρώμης γιὰ ἔνωση τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Καλεῖ τοὺς δικούς μας σὲ σύνοδο δῆθεν οἰκουμενική! Δείχνει τάχα πὼς ἀκολουθεῖ διάφορη γραμμὴ ἀπὸ τοὺς προκατόχους του, ἐφαρμόζει ριζοσπαστικὴ πολιτικὴ μὲ ἀντικειμενικὸ σκοπὸ νὰ ξεπεράσῃ αὐτὸς τὰ ἐσκαμμένα. Γιὰ νὰ γίνῃ συνδετικὸς κρίκος στὴ μεγάλη συνένωση τῶν δυὸ κόσμων Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. Ὁρθοδοξίας καὶ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ.

*

Ἄλλὰ ἀδελφοί Ὁρθόδοξοι! Μὴ πλανᾶσθε! Ἄπ' ὅλες τὶς ἐνέργειες, τὶς κινήσεις, τὶς ἐνδείξεις κι' ἀπ' αὐτὴ τὴν τελευταία ἐκδήλωση τῆς ἀσεβείας ἐναντίον τοῦ Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, πρὸς τιμὴν τοῦ Ὁποίου τιμᾶται καὶ αὐτὸς ὁ πάνσεπτος Πατριαρχικὸς μας Ναός, στὸ κέντρον καὶ τὴν ἀκρόπολι τῆς Ὁρθοδοξίας μας, πειθόμαστε, πὼς γίνεται ἀδιάκοπα, συνέχεια, μιὰ συστηματικὴ προπαγανδιστικὴ κίνηση ἀπὸ μέρους τῆς παπικῆς Ἐκκλησίας. Δόλια κατεργάζεται τὴν ὑποδούλωσὴ μας στὴν παπικὴ τιάρα. Καὶ νέα Φλωρεντία ἐτοιμάζεται. Ναί! Ὑποταγὴ ἐπιδιώκει ὁ Ρωμαιοκαθολικισμὸς, ὄχι ἔνωση!

Γι' αὐτὸ ἅς σταματήσουν πιά οἱ δικοὶ μας ἀφελεῖς τὴν ἀκατάσχετη σπουδὴ τους. Θᾶναι ἀργά, πολὺ ἀργά, ἂν δὲν συνετισθοῦν, καὶ πέσουν στὴν παγῦδα. Ὁ Πα-

ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ

Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ὁ Ἄπ. Παῦλος ἔδωκε τὸν ἐπιτυχέστερον χαρακτηρισμὸν καὶ προσδιορισμὸν τῆς οὐσίας τῆς Ἐκκλησίας. Οὗτος μας εἰσήγαγεν εἰς τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας ὡς μυστικοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖον ἐμψυχούται ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (Ῥωμ. ιβ', 5, Ἐφεσ. α', 22-23. Κολ. α', 18, 24· β', 19). Ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ ζωοποιούσα «κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας» (Κολ. α', 18), διότι ὁ Θεὸς Πατὴρ «αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἣτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ» (Ἐφ. α', 22)¹. Ἡ Ἐκκλησία ἀναβιβάζει εἰς ἀσύλληπτον μεγαλεῖον τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι εἶναι συνειδητὰ καὶ ζωντανὰ μέλη αὐτῆς. Οὗτοι ἀποτελοῦν «κοινωνίαν ἁγνὴν». Συσσωματοῦνται

1. Ἰω. Καρμίρη, Σύνοψις τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐν Ἀθήναις 1957, σελ. 77-80.

πισμὸς δὲν συνετίσθηκε ἀκόμη. Δὲν ἔμαθε, πῶς οἱ ὀρθόδοξοι εὐκόλα δὲν παγιδεύονται.

Ὅλοι δὲ μὲ μιὰ ψυχὴ, Ὀρθόδοξος Κλῆρος καὶ Λαός, ἄς βρεθοῦμε στὶς ἅγιες ἐπάλλξεις. Κι' ἄς προασπίσωμε τὴν ἀτίμητην Ὀρθοδοξίαν μας ἀπ' ὅλες τὶς δόλιες ἐπιθέσεις τῶν ἀντιθέων δυνάμεων τοῦ σκότους. «Φυλακτέον, ἀδελφοί, τὴν πίστιν, ἣν παρειλήφαμεν», ὅπως ὁ Γεννάδιος ὁ Σχολάριος ἄς λέγωμεν ἀναμεταξύ μας, γιὰ νάμαστε πάντα συσπειρωμένοι σὲ μιὰ ἁγία ἐνότητα. Κι' ἔτσι, μὲ μιὰ μυριόστομη φωνή, ἄς ἐξαγγέλλωμεν σὲ κάθε ἐχθρὸ τῆς ἀμωμῆτου Πίστεώς μας: Μὲ τὴ δίστομη ρομφαία τῆς ὀρθοδόξου ἀληθείας θὰ πολεμήσωμεν γενναῖα. «Καὶ τὸ Ἄρνιον νικήσει αὐτούς, ὅτι κύριος κυρίων ἐστὶ καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοὶ» (Ἀποκ. β', 16· ιζ', 14).

Ἄρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ Δ. ΒΙΤΑΛΗΣ
Ἱεροκέρυξ Νικοπόλεως

εις τὸν Χριστὸν εἰς μίαν ὀργανικὴν καὶ μυστηριακὴν ἐνότητα. Λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν θεανθρωπίνην ζωὴν αὐτοῦ μὲ τὴν δύναμιν καὶ ἐπενέργειαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ὁ Χριστὸς κατοικεῖ ἐντὸς τῆς ψυχῆς των καὶ γίνεται τὸ ζωτικὸν κέντρον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἡ θεία χάρις καὶ ἡ καινὴ ζωὴ μεταδίδεται εἰς αὐτούς. Τοῦτο εἶναι τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας ὡς σώματος τοῦ Χριστοῦ καὶ ναοῦ τοῦ ἁγίου Πνεύματος².

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ὁ Χριστὸς καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα εἶναι αἱ δυνάμεις τῆς Ἐκκλησίας, ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἀνθρώπινος ὀργανισμὸς, ἀλλὰ θεσμὸς θεοσύστατος. Ἡ καθ' ἑξοχὴν γενέθλιος ἡμέρα αὐτῆς εἶναι ἡ Πεντηκοστή, καθ' ἣν κατέβη ἐπὶ τοὺς πρῶτους μαθητὰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης ψάλλει ὁ ὑμνωδὸς: «Πάντα χορηγεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, βρῦει προφητείας, ἱερέας τελειοῦ, ἀγραμμάτους σοφίαν ἐδίδασκεν, ἀλιεῖς θεολόγους ἀνέδειξεν, ὅλον συγκροτεῖ τὸν θεσμὸν τῆς Ἐκκλησίας». Ὡστε, ὡς λέγει ὁ Χάιλερ, «ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐγεννήθη ἐκ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Τὸ Πνεῦμα εἶναι ἡ ζωτικὴ ἀρχὴ τῆς. Ὅ,τι εἶναι ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι ἡ ψυχὴ, αὐτὸ εἶναι τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ»³.

Ἐκ πάντων τούτων γίνεται φανερὸς ὁ θεῖος σκοπὸς τῆς Ἐκκλησίας. Αὕτη παρέχει ὅλα τὰ μέσα, διὰ νὰ οἰκειωθῇ ἕκαστον μέλος τῆς τὸ ἀπόλυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Χριστοῦ. Ὡστε διὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτυγχάνεται ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι «ὁ μόνος φορεὺς τῆς θείας ἀληθείας καὶ χάριτος, τὸ κέντρον τῆς ἀπολυτρώσεως, τὸ ἐργαστήριον καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς σωτηρίας καὶ ἡ οἰκονόμος καὶ διαχειριστὴς τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀγιαζούσης θείας χάριτος»⁴. Ὡς γράφει ὁ Ἄπ. Παῦλος, σκοπὸς καὶ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι «ὁ καταρτισμὸς τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσ. δ', 12). Κλασικὴ εἶναι ἡ φράσις τοῦ ἁγίου Κυπριανοῦ: «Ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει σωτηρία» («extra ecclesiam

2. Αὐτόθι.

3. Friedrich Heiler, *Mysterium Caritatis*, München 1949, σελ. 265.

4. Ἴω. Καρμίρη, ἔ. ἀ., σελ. 83.

nulla salus)»⁵. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι κιβωτός, ἐκτὸς τῆς ὁποίας οὐδεμία ζωὴ ὑπάρχει⁶. Τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας μάλιστα εἶναι ἀνώτερον τοῦ ἔργου τῆς κιβωτοῦ, διότι κατὰ τὴν προσφιλῆ παρομοίωσιν τοῦ Χρυσοστόμου, «κόραξ εἰσῆλθεν εἰς τὴν κιβωτὸν ὁ κόραξ καὶ κόραξ ἐξῆλθεν. Λύκος εἰσῆλθεν εἰς τὴν κιβωτὸν ὁ λύκος καὶ λύκος ἐξῆλθεν. Ἄλλ' ἐδῶ εἰσέρχεται τις κόραξ καὶ ἐξέρχεται περιστέρα. Εἰσέρχεται λύκος καὶ ἐξέρχεται πρόβατον»⁷.

Ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας λοιπὸν δὲν ὑπάρχει σωτηρία. Ὁ Θεὸς βεβαίως εἶναι πάνσοφος καὶ πανοικτίρμων, δυνάμενος καὶ ἐκ τῶν λίθων νὰ ἐγείρῃ τέκνα τῷ Ἀβραάμ. Ἡ «Θεῖα εὐσπλαγγχία δύναται νὰ θαυματουργῇ ἐξαιρετικῶς· τὸ ταιοῦτον οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ. Ἀλλὰ ποῖος εἶναι ὁ κανονικός, ὁ φυσικός, ὁ μόνος ἀσφαλῆς τοῦ σφῆζεσθαι τρόπος; Συνέπεσεν εἰς εἰς τοὺς μυρίους νὰ διαπεράσῃ κολυμβῶν μίαν στενὴν θάλασσαν. Οἱ φρόνιμοι ὅμως, προκειμένου νὰ διασχίσουν τὸ πέλαγος, δὲν ἐμπιστεύονται ἑαυτοὺς εἰς τὸ κολύμβημα, τοῦ ὁποίου ἄμεσος συνέπεια θὰ εἶναι ὁ καταποντισμός των, ἀλλ' ἐπιβαίνουν πλοίου. Πλοῖον δὲ ἐδῶ εἶναι ἡ Ἐκκλησία»⁸.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο ἰατρεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Χριστός, ὡς ὁ καλὸς Σαμαρεῖτης τῆς παραβολῆς, κεισάγει τὸν ἁμαρτωλόν, τὸν ὁποῖον καθαρίζει μὲ τὸ αἷμά Του καὶ δένει μὲ τοὺς ἐπιδέσμους τῶν ἐντολῶν Του, διὰ νὰ συγκρατήσῃ τὴν αἱμοραγίαν καὶ διευκολύνη τὴν θεραπείαν. Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν περιποιεῖται τοὺς ἀρρώστους του, δηλαδὴ τοὺς μετανοήσαντας ἁμαρτωλοὺς, τοὺς τονώνει μὲ τὴν θεῖαν χάριν τῶν Μυστηρίων του, παρακολουθεῖ ἐπιμελῶς τὴν πορείαν τῆς ἀναρρώσεως ἐνὸς ἐκάστου χριστιανοῦ, στέλλει τὸν Παράκλητον, διὰ νὰ τοὺς ζωογονῇ καὶ νὰ τοὺς ἐξυγαίνῃ. Ναί· ὅπως μὲ τὸν καθαρὸν ἀέρα τῶν ἀναρρωτηρίων ἐπιταχύνεται ἡ θεραπεία καὶ ἡ πλήρης ἀποκατάστασις τῆς ὑγείας τῶν ἀρρώστων, οὕτω καὶ μὲ τὴν

5. Κυπριανοῦ, De unit. Eccl. 6. Ἐπιστ. 73,21 ἐν Ἰω. Καρμίρη, ἔ. ἀ.

6. Χρ. Ἀνδρούτσου, Δογματικὴ, Ἀθῆναι 1907, σελ. 266.

7. Κ. Καλλινίκου, Τὰ θεμέλια τῆς πίστεως, Ἀλεξάνδρεια 1924, σελ. 300.

8. Αὐτόθι, σελ. 302.

ζωογόνον πνοήν τοῦ ἀγαθοῦ Παρακλήτου, τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἀγίου, ἐπιταχύνεται ἡ θεραπεία τῆς ψυχῆς»⁹. Κατὰ ταῦτα, ὡς λέγει ὁ Γκουαρντίνι, ἡ Ἐκκλησία εἶναι «ἡ πλουσία θεία χάρις, πού ἐργάζεται μέσα στήν ἱστορία. Εἶναι τὸ μυστήριον τῆς ἐνό- τητος, ὅπου ἐλκύει ὁ Θεὸς τὴν Κτίσι μετὴν μεσολάβησι τοῦ Χρι- στοῦ. Εἶναι ἡ οἰκογένεια τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀρχὴ τοῦ νέου Ἰσραήλ... Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ γεμάτη μυστήριον Καινὴ Κτίσις. Εἶναι μητέρα, πού ὄλο καὶ γεννᾷ οὐράνια ζωή... Ἡ Ἐκκλη- σία εἶναι τὸ ἔθνος τὸ ἅγιον. Εἶναι ἡ οἰκογένεια τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι συναγμένα γύρω-γύρω ἀπ' τὸν Πρωτότοκο»¹⁰.

Ἡ Ἐκκλησία προάγει τὴν πνευματικὴν ζωὴν καὶ βοηθεῖ τὰ μέλη της νὰ ζοῦν «ἐν πνεύματι» (Γαλ. ε', 16). Ἐντὸς αὐτῆς τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ μορφοποιεῖ τὸ ἄμορφον χάος τῶν ἀντιθέσεων καὶ δυσαρμονιῶν τῆς ψυχῆς τῶν μελῶν της, εἰς θαυμασίαν καὶ εἰρηρικὴν ἐνότητα· ὡς δραστικὴ ζωτικὴ δύναμις παράγει τοὺς πλέον εὐχύμους καὶ εὐγεύστους καρπούς. «Ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύ- ματός ἐστιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγα- θωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια» (Γαλ. ε', 22). Ὁ στίχος οὗτος εἶναι ἀπαράμιλλος. Παρόμοιος αὐτοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν παγκόσμιον λυτρωτικὴν καὶ σωτηριολογικὴν φι- λολογίαν. Ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ἐνοστάλησεν εἰς τὸ παρελθόν, ὄνειρεύεται σήμερον καὶ θὰ ὀραματίζεται εἰς τὸ μέλλον διὰ τὴν ἐπίγειον ζωὴν της, συμπεριλαμβάνεται εἰς τὴν χρυσοῦν ἄλυσιν τῶν ἐννέα αὐτῶν χαρίτων καὶ δωρεῶν τοῦ Πνεύματος. Καὶ μόνον τὸ ἄκουσμα τῶν λέξεων αὐτῶν ἀσκεῖ ὑποβλητικὴν γοητείαν εἰς τὴν ψυχὴν μας καὶ συντελεῖ εἰς τὸ νὰ διαισθανώμεθα τὴν οὐρανίαν ὠραιότητα καὶ γῦσιν τῶν καρπῶν αὐτῶν. Ὡς ἐπισφράγισις δὲ τῶν δωρεῶν τοῦ Πνεύματος πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ υἰοθεσία, ἡ ὁποία εἶναι ὁ ἀρραβὼν καὶ τὸ ἐχέγγυον τῆς αἰωνίου κληρονομίας τοῦ Θεοῦ: «Ὅσοι γὰρ Πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ· οὐ γὰρ εὐλάβετε Πνεῦμα δουλείας εἰς φόβον,

9. Σεραφεῖμ Παπακώστα, Αἱ παραβολαὶ τοῦ Κυρίου², Ἀθήναι 1938, σελ. 261.

10. R. Guardini, ὁ Κύριος, μτφρ. Ἰ. Κοτσώνη, τόμ. 2, σελ. 58-59.

ἀλλ' ἐλάβετε Πνεῦμα υἰοθεσίας, ἐν ᾧ κράζωμεν ἀββᾶ ὁ Πατήρ. Αὐτὸ τὸ Πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ Πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ, εἰ δὲ τέκνα καὶ κληρονόμοι, κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ» (Ῥωμ. η', 14-17).

Ὡστε ὁ σπουδαιότερος σκοπὸς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ δημιουργῇ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ ἀγίους. «Σχολεῖα, νομοθεσίαι, ἀνθρώπινα συστήματα ἢ μποροῦν νὰ ὀμιλοῦν περὶ ἀγιότητος· ἀλλὰ τὴν ἀγιότητα παράγει μόνον τὸ σύστημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον συνάπτει τὴν γῆν μὲ τοὺς οὐρανοὺς». Ἡ Ἐκκλησία εἶναι «ἐργαστήριον ἠθικῶν προσωπικότητων, ἀνθρώπων ἀγίων. Εἶναι ἑκατομμύρια οἱ ἅγιοι, τοὺς ὁποίους ἐμόρφωσε καὶ μορφώνει ἡ Ἐκκλησία. Εἶναι ἀναρίθμητα εἰς κάθε γενεάν τὰ «τέκνα τὰ φωτόμορφα τῆς Ἐκκλησίας»¹¹.

Ἄλλ' ἐφ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία φέρει εἰς ἐπαφὴν τὰ ζῶντα μέλη της πρὸς τὴν σφαῖραν τοῦ Ἁγίου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ «ἀξία τῶν ἀξιῶν», κατανοοῦμεν, διατὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι μόνον ἐργαστήριον ἀγιότητος, ἀλλὰ ἡ σπουδαιότατη πολιτιστικὴ δύναμις ἐν τῷ κόσμῳ, ἐφ' ὅσον ὁ πολιτισμὸς οὐδὲν ἄλλο εἶναι παρὰ πραγματοποίησις ἀξιῶν. Πᾶσαι αἱ δυναταὶ ἀξίαι θεμελιοῦνται, ὡς εἶπεν ὁ Μὰξ Σέλερ, ἐπὶ τῆς ἀξίας τοῦ Ἁγίου. Αὗται ἐξωρατίζονται καὶ ἐξευγενίζονται μὲ τὸ αἰώνιον φῶς, ποῦ ἐκπέμπεται ἐκ τῆς σφαίρας τοῦ Ἁγίου. Ἡ Ἐκκλησία, ὀδηγοῦσα εἰς τὸ νὰ αἰχμαλωτισθῇ ὀλίγον κατ' ὀλίγον «πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ» (Β' Κορ. ι', 5), ὑποτάσσει πᾶσαν πολιτιστικὴν προσπάθειαν ὑπὸ τὸ σύνθημα «Τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός» (Κολ. γ', 11).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

11. «Ἐκκλησία καὶ Κοινωνία», ἔκδ. «Ζωῆς» σελ. 34-35.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχ. ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ

Ὁ ποιμὴν ἔχει χρέος νὰ σπείρῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶν καὶ γενικῶς ὅλων τῶν ἀνθρώπων, πού εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀκτίνα τῆς πνευματικῆς του ἐργασίας, εἰς τὸ μερίδιον τοῦ θείου ἀμπελώου, πού τοῦ ἐνεπιστεύθη ὁ Κύριος.

Ὁ ὄρος κήρυγμα εἶναι πολὺ εὐρύς. Δὲν ἐννοοῦμεν μὲ αὐτὸν μόνον τοὺς λόγους καὶ τὰς ὁμιλίαις, πού γίνονται ἀπὸ τὸν ἄμβωνα κατὰ τὴν θεϊαν λειτουργίαν καὶ κατὰ τὰς ἄλλας συνάξεις τῶν χριστιανῶν ἐντὸς τοῦ ναοῦ. Ἐννοοῦμεν ἐπίσης τὸν εὐαγγελισμόν, πού ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ ἐκτὸς τοῦ ναοῦ, ἀναλόγως μὲ τὰς περιστάσεις. Τὸ καθαντό, ὁμως, τὸ τακτικόν, τὸ σύνθηρες κήρυγμα, πού ἀποτελεῖ τὴν καρδίαν καὶ τὸ κέντρον τῆς εὐαγγελιστικῆς ἀποστολῆς τοῦ ποιμένου, εἶναι ἐκεῖνο πού γίνεται ἐντὸς τοῦ ναοῦ, ἰδιαιτέρως δὲ τὸ κήρυγμα πού εἶναι ἐνσωματωμένον, ὡς ἀπαράιτητον στοιχεῖον, εἰς τὴν θεϊαν λειτουργίαν.

Κανονικῶς, τὸ κήρυγμα αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ λείπῃ ποτέ. Εἶναι μία φυσικὴ προεκβολή, μετὰ ἀπὸ τὰ ἀναγνώσματα τῆς θείας Γραφῆς. Ὁ ἄμβων πρέπει νὰ μὴ μένῃ ἄφωνος καμμίαν Κυριακὴν ἢ ἄλλην ἡμέραν λατρευτικῆς συναθροίσεως τῶν χριστιανῶν.

Ἡ φωνὴ τοῦ ἄμβωνος, ἢ φωνὴ τοῦ ἐπισκόπου ἢ τοῦ ἱερέως (ἢ τοῦ λαϊκοῦ διδασκάλου, πού κατ' οἰκονομίαν ὀρίζεται ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπον διὰ τ' ἀντικαθιστᾶ τὸν ἱερέα, ὅταν διὰ κάποιον σοβαρὸν λόγον ὁ τελευταῖος δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ὁμιλήσῃ), εἶναι φωνὴ τοῦ Θεοῦ, ὅπως καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἄγια λόγια, πού ἀκούονται κατὰ τὴν λατρείαν. Ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ πῆλινα χεῖλη ἑνὸς ἀνθρώπου, ἀλλὰ εἶναι καὶ μένει φωνή, λόγος τοῦ Θεοῦ.

Ἀπὸ αὐτὴν τὴ βασικὴν ἀλήθειαν ξεκινῶντας, ἐννοοῦμεν, ὅτι ἡ διακονία τοῦ ἄμβωνος εἶναι ἔργον φρικτὸν, παραλλήλως φρικτὸν μὲ τὴν ἱερουργίαν. Εἶναι μία ἱερουργία.

Ὅποιοι, λοιπόν, κηρύττει χωρὶς νὰ διακατέχεται ἀπὸ τὴν βαθεῖαν αὐτὴν συναίσθησιν, κηρύττει ἀνάξια. Καὶ ὄχι μόνον, ἀνάξια, ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνα. Ἐπικίνδυνα καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ διὰ τὸ ἐκκλησίασμα.

Μία ἀληθινὰ εὐαίσθητος ἱερατικὴ ψυχὴ αἰσθάνεται εἰς μέγαν

βαθμὸν τὸ βάρος τῆς τιμῆς, πὸν τῆς περιποιεῖ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, καθιστῶντας αὐτὴν ὄργανον ἀποδόσεως τῶν οὐρανίων μολπῶν του. Καὶ εἶναι φυσικὸν νὰ δειλιῶ, νὰ ὀπισθοχωρῇ ἔμπρὸς εἰς τοιαύτην ἀνάθεσιν. Ἄλλὰ ὁ τρόμος τῆς δὲν εἶναι νοσηρὸς καὶ δὲν τὴν ὀδηγεῖ εἰς λιποταξίαν. Ὑπακούει εἰς τὸ θεῖον κέλευσμα, ἀναλαμβάνει αὐτὸν τὸν σταυρὸν, μὲ τὴν βεβαιότητα, ὅτι τοιοῦτοτρόπως πρέπει νὰ γίνῃ, ὅτι οὕτω θέλει ὁ Θεός. Ὁ συλλογισμὸς τῆς εἶναι πολὺ ἀπλὸς καὶ πολὺ φωτεινός. Δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ὀμιλῇ ἀπὸ τὸν ἄμβωνα ἐκεῖνος, πὸν θὰ ἔδιδε σημασίαν εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ ὄχι ἐκεῖνος πὸν ἀκριβῶς νοιώθει, ὅτι δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ μιὰ ταπεινὴ ἀποβάθρα, διὰ νὰ περάσῃ ὁ Θεὸς εἰς τὰς ψυχάς. Ἡ ταπεινοφροσύνη, εἰς τὴν πραγματικότητα, εἶναι πολὺ πιὸ τολμηρὰ ἀπὸ τὴν φιλατίαν.

Θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι νὰ ἀκούεται ἐπεξηγηματικά, προτροπικά, ἀφυπνιστικά, στηρικτικά, οἰκοδομητικά ὁ λόγος του. Πῶς ἤμπορεῖ, λοιπὸν, ὁ ποιμὴν νὰ παραβῇ αὐτὸ τὸ θέλημα; Λέγει μέσα του, μαζί μὲ τὸν σοφὸν Σειράχ: «Μακάριος ὅς εὗρε φρόνησιν καὶ ὁ διηγούμενος εἰς ὅτα ἀκούοντων. Ὡς μέγας ὁ εὖρὸν σοφίαν ἄλλ' οὐκ ἔστιν ὑπὲρ τὸν φοβούμενον τὸν Κύριον. Φόβος Κυρίου ὑπὲρ πᾶν ὑπερέβαλεν, ὁ κρατῶν αὐτοῦ τίνι ὁμοιωθήσεται;». Δὲν ὑπάρχει, λοιπὸν, πλέον εὐλογημένη, πλέον ἀσφαλῆς, πλέον ὑπέρροχος συνδυασμὸς, ἀπὸ αὐτὸν: νὰ ὑποδέχεται κανεὶς τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ τὴν διηγῆται εἰς τὰ αὐτιά τῶν ἀνθρώπων μὲ καρδίαν γεμάτην φόβον καὶ ταπεινοφροσύνην.

Αὐτὸς ἀκριβῶς ὁ φόβος κάμνει τὸν ὑπῆρέτην τοῦ ἄμβωνος ὄχι μόνον νὰ ἐξασφαλίζεται ἀπὸ τὴν θεῖαν συμπαράστασιν, ἀλλὰ καὶ νὰ καταβάλλῃ, ἀπὸ τὴν ἰδικήν του πλευρὰν, τὴν ἀνθρωπίνην πλευρὰν, κάθε προσπάθειαν, ὥστε νὰ κρατήσῃ τὴν κήρυγμά του εἰς τὸν σωστὸν δρόμον καὶ εἰς τὸ πρόπον ἐπίπεδον.

Γνωρίζει, ὅτι ἀναφεθῆ εἰς τὸν ἑαυτὸν του, θ' ἀποδειχθῇ «ἰσχνόφωνος καὶ βραδύγλωσσος», ὅπως ἦτο ὁ Μωϋσῆς, πρὶν τὸν χαριτώσῃ ὁ Κύριος καὶ τὸν κάμῃ διαγγελέα τῶν βουλῶν του. Ἡ φωνὴ του δὲν θ' ἀκουσθῇ. Ἐμπιστεύεται, λοιπὸν, ὀλίγε εἰς τὸν παντοδύναμον Κύριον, ὥστε ἡ φωνὴ του νὰ γίνῃ φωνὴ τοῦ Κυρίου, φωνὴ πὸν θὰ διαπεράσῃ τὰς ψυχάς. Γνωρίζει, ὁμοῦς, παραλλήλως, ὅτι διὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ θαῦμα, δὲν ἀρκεῖ ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ,

ἀλλὰ χρειάζεται καὶ ἡ ἰδική του προσαρμογή εἰς τὸ θεῖον θέλημα, μία προσαρμογή ἐνεργητικὴ καὶ ὄχι παθητικὴ.

Πῶς θὰ τὴν ἐπιτύχη; Καταβάλλοντας κάθε προσπάθειαν ὥστε νὰ ἐναρμονίσῃ τὸ κήρυγμά του μὲ τὰ πρότυπα ποὺ ἔχει ἐνώπιόν του μέσα εἰς τὴν Γραφήν καὶ μέσα εἰς τὰ κείμενα τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ πῶς πρέπει νὰ διμυλῇ, θὰ τὸ μάθῃ περὶωντας ἀπὸ τὴν σχολὴν τῶν Προφητῶν, τοῦ Χριστοῦ, τῶν Ἀποστόλων, τῶν Πατέρων, φοιτῶν ἀδιακόπως εἰς αὐτήν.

Δὲν εἶναι μία μαθητεία ἀπλῶς γνώσεων, ἀλλὰ πρὶν ἀπὸ ὅλα, μία μαθητεία πνευματικὴ καὶ καρδιακὴ.

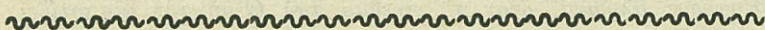
Τὸ κήρυγμα, λοιπόν, δὲν γίνεται ὅπως πρέπει, ὅταν ὑπάρχουν μόνον αἱ γνώσεις ὡς προϋποθέσεις, ἀλλὰ ὅταν ὁ λόγος μας εἶναι θεοφόρος ἀληθινά, ὅταν τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ τὸν διαποτίζει, πηγάζων μαζί του ἀπὸ τὸν ἐσωτερικόν μας ἄνθρωπον. Ὁ ἅγιος Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς γράφει: «Ὅσον ὑπολείπεται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς δύναμιν, τόσον κ' ὁ λόγος τοῦ ἀνθρώπου ὅταν ἔχη ὡς θέμα του τὰ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀδύνατος». Ὅταν, ὁμοῦς, ὁ Θεὸς εἶναι μέσα μας, ὅταν ἡ δύναμις του μᾶς ἐπισκιάζει, τότε ὁ λόγος μας δὲν εἶναι πλέον ἀδύνατος, ἀλλ' ἰσχυρός, τότε δὲν παραπαίει, ἀλλὰ ὀρθοστατεῖ, τότε δὲν εἶναι παρὰ ἀληθινὰ ἅγιος καὶ ζωοποιός.

Τὸ κήρυγμα, λοιπόν, διὰ νὰ ἐτοιμασθῇ, νὰ μεταδοθῇ καὶ νὰ καρποφορήσῃ, πρέπει ἐκτὸς ἀπὸ τὴν συμβολὴν τῆς διανοίας καὶ τῶν φυσικῶν χαρισμάτων, νὰ συνοδεύεται ἀπὸ τὸν παράγοντα τῆς ἀγιότητος. Καὶ ὅταν λέγωμεν ἀγιότητα, ἐννοοῦμεν βασικῶς τὴν ζωντανὴν πίστιν, τὴν καθαρότητα τῆς καρδίας καὶ τὸν ἀγῶνα ταπείσεώς μας μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Μονάχα μὲ αὐτὰς τὰς προϋποθέσεις ἐπιτυγχάνεται τὸ καλὸν κήρυγμα, ἀφομοιώνονται καὶ ἀποδίδουν τὰ μαθήματα τῶν προτύπων, ποὺ ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω. Ὅταν ἡ πίστις δὲν εἶναι ζωντανή, ὅταν ἡ καρδιά δὲν καθαρεύῃ, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἡ προσήλωσις εἰς τὸν Θεόν, τὰ μαθήματα ἐκεῖνα, ἔστω καὶ ἂν κοίτωνται θησαυρισμένα εἰς τὸν νοῦν, δὲν ἀξιοποιοῦνται καὶ μένουσιν ἄχρηστα. Οἱ ἐκτροχιασμοὶ τοῦ κηρύγματος εἰς αὐτὸ τὸ γεγονός ἔχουν τὴν ρίζαν τους.

Τὸ καλόν, τὸ σωστὸν κήρυγμα ἤμπορεῖ νὰ εἶναι πλούσιον ἀπὸ ρητορείαν καὶ τέχνην καὶ ἤμπορεῖ νὰ εἶναι λιτὸν καὶ ἀπλόν. Καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις ἡ ποιότης του εἶναι ἡ ἰδία. Τὰ ἀποτελέσματά του δὲν ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν διαφορὰν αὐτήν. Ἐνας λόγος τοῦ Χρυσοστόμου δὲν εἶναι πῶς πολὺς λόγος τοῦ Θεοῦ ἀπ' ὅτι τὰ ἀπλά, ἀπερίκομπα λόγια τοῦ Αἰτωλοῦ Κοσμᾶ. Ὅπως ἀκριβῶς, μέσα εἰς τὴν Γραφήν, δὲν εἶναι πῶς πολὺ λόγος τοῦ Θεοῦ αἱ ὑψιπετεῖς φράσεις τοῦ Ἰὼβ ἢ τοῦ Ἡσαίου ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀπέριτον διήγησιν ὠρισμένων τμημάτων τῆς Γενέσεως ἢ τῆς Ἐξόδου. Τὸ ἀπαραίτητον, τὸ οὐσιῶδες, τὸ κυριώτατον, τὸ πραγματικῶς θεῖον ὑπάρχει καὶ εἰς τὰ δύο μέρη αὐτῶν τῶν ἀντιστοιχιῶν.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

«Κωνσταντῖνος σήμερον, σὺν τῇ μητρὶ τῇ Ἑλένῃ, τὸν Σταυρὸν ἐκφαίνουσι, τὸ πανσεβάσμιον ξύλον, πάντων μὲν τῶν Ἰουδαίων αἰσχύνην ὄντα, ὄπλον δὲ πιστῶν ἀνάκτων κατ' ἐναντίων δι' ἡμᾶς γὰρ ἀνεδείχθη, σημεῖον μέγα, καὶ ἐν πολέμοις φρικτόν».

Κοντάκιον, Ἦχος γ'.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ
ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΤΟΜΟΙ 1—4

ΑΘΗΝΑΙ 1960

Πωλοῦνται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα
καὶ εἰς τὰ γραφεῖά μας,

ἀποστέλλονται δὲ καὶ ταχυδρομικῶς,
ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

Ἐκαστος τόμος τιμᾶται δρχ. 50.

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου, ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Θὰ ἤθελα ἐν συνεχείᾳ, νὰ φύγη ἀπ' τὸν παπᾶ μας καὶ μιὰ ἄλλη ἀσχημία. Τοῦ κρασιοῦ, τῆς μέθης μάλιστα. Δὲν εἶπε κανεὶς, ὅτι τὸ κρασί εἶναι κανένα ἐφάρμακο καθ' ἑαυτό, γιὰτὶ δὲν θὰ τῷδινεν ὁ Θεός. Ὅτι δόθηκε κι' αὐτὸ τὸ δηλητήριον ἀκόμη στὰ φίδια, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι ὄπλον ἀμύνης καὶ μέσον σντηρήσεως, ἀσφαλῶς ἔχει φαρμακευτικὴ μεγίστη ἀξία. Δὲν εἶναι δική μου δουλειὰ νὰ τὸ ἐξετάσω αὐτό. Ξέρω μονάχα ἀπ' ὅσα διαβάζω, πὼς τίποτε, ἀπολύτως τίποτε, δὲν εἶναι ἄσκοπο. Δόθηκε τὸ κρασί γιὰ τὴ χρῆσι καὶ ἡ ἐπιστήμη καὶ ὁ ἄνθρωπος ξέρουν τί περιέχει καὶ τί χρειάζεται. Μαζὶ μὲ τὴν ἄλλη του χρησιμότητα τὸ προσλαμβάνουν οἱ ἄνθρωποι, ὅχι φυσικὰ σὰν θρεπτικὴ τροφή, γιὰτὶ δὲν ἔχει καὶ ἀξιόλογα συστατικὰ γιὰ τὴν θρέψι τῶν ὀργανισμῶν ἐκτὸς ἀπὸ μιὰ εὐφορία, ποὺ δίνει ἂν ληφθῆ σὲ μικρὴ ποσότητα καὶ μιὰ τόνωσι τοῦ ἀσθενικοῦ ὀργανισμοῦ, ἂν εἶναι γνήσιο, ὅπως πιστεύει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ποὺ συνιστᾷ στὸν Τιμόθεο. «Μηκέτι ὑδροπότει ἀλλ' οἶνω ὀλίγω χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας» Α' Τιμ. ε', 23. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἔκαμε χρῆσιν τοῦ οἴνου καὶ μάλιστα κατηγορεῖτο ἀπὸ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους ὡς φάγος καὶ οἰνοπότης, Ματθ. ια', 19 καὶ Λουκ. ζ', 34. «Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης...». Λοιπόν. Δὲν κακίζει κανεὶς τὴ χρῆσι τοῦ κρασιοῦ, μολονότι, εἶπα, δὲν εἶναι καὶ ἀπαραίτητο. Ἀλλὰ τὴν κατάχρησι, ἡ ὁποία ὀδηγεῖ στὸν πλήρη ἐξευτελισμὸ τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας, καί, ἀκόμη περισσότερο, γκρεμίζει τὸν Ἱερέα στὰ μάτια τῶν παιδιῶν του, τῆς Πρεσβυτέρας του, τῶν ἐνοριτῶν του. Τὸ ἔλεεινὸ καὶ ἀξιοθρήνητο θέαμα τὸ διαζωγραφίζει μὲ λίγες, ἀλλὰ χτυπητὲς γραμμὲς ἡ Παλαιὰ Διαθήκη στὸ Βιβλίον τῶν Παροιμιῶν (ΚΓ' 29-31). «Τίνι οὐαί; τίνι θόρυβος; τίνι κρίσεις; τίνι δὲ ἀηδία καὶ λέσχα; Τίνι συντρίμματα διακενῆς; τίνος πελιδνοὶ ὀφθαλμοί; οὐ τῶν ἐγχρονονίων ἐν οἴνοις; οὐ τῶν ἰχνευόντων ποὺ πότοι γίνονται; Μὴ μεθύσκεσθε ἐν οἴνοις...». Δηλαδή· τὸ ἀξιολύπητο κατάντημα, οἱ ταραχές, τὰ δικαστήρια, οἱ βρωμιῆς καὶ οἱ φλυαρίες, οἱ καταστροφὲς χωρὶς κανένα λόγο, τὸ χαῦνώμα τὸ κιτρίνισμα καὶ τὰ τέτοια ὑπάρχουν σ' ἐκείνους, ποὺ ξημεροβραδυάζονται στὶς ταβέρνες. Ἄν καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος δὲν ἀπηγόρευσε τὴν χρῆσι τοῦ οἴνου, ὅπως εἶπαμε, συνιστᾷ ὅμως τὴν ἀποφυγὴ τῆς καταχρήσεως, ποὺ φέρνει ὑπεραιμία στὸν ἐγκέφαλο καὶ σύγχυσι γιὰτὶ ἀχρηστεύει

τὸ εὐγενέστερο κέντρο τῆς σκέψεως καὶ σκοτῶνει τὴ λογικὴν, με ἀποτέλεσμα τὸν προσωπικὸν ἐξευτελισμὸ τοῦ μεθύσου καὶ τὸ ἔγκλημα ἐνίοτε. «Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνω, ἐν ᾧ ἔστι ἀσωτία...». Ἐφεσ. ε'. 18 κλπ. Γιατὶ εἶναι γεγονός, ὅτι τὸ κρασί συνηθίζεται καὶ προσλαμβάνεται σὲ ποσότητες προοδευτικῶς, καὶ τὴ συνήθη χρῆσι τοῦ ἀκολουθεῖ ἢ κατάχρησις καὶ ἢ οἰνοφυγία. Στὴ ζωὴ μας συνητήσαμε μεθυσμένους καὶ γνωρίζουμε τὸ κατάντημα. Δὲν μ' ἐνδαφέρει νὰ συντάξω ἄρθρο γι' αὐτοὺς τώρα. Μ' ἐνδιαφέρει τὸ γεγονός ὅτι ὑπάρχουν Ἱερεῖς ποῦ, δυστυχῶς, ξεπερνοῦν καὶ τοὺς λαϊκοὺς, τοῦ φυράματος αὐτοῦ, σὲ ἀσχημίες ὅταν μεθύσουν. Ἐχω τόσα συγκεκριμένα παραδείγματα σημειῶσι στὸ ἡμερολόγιό μου, ὥστε νὰ μὴ μπορῆ κανεὶς νὰ με διαψεύσῃ. Ἀφίνω μονάχα τοῦ καθενὸς τὴ μνήμη νὰ θυμηθῆ τὰ δικά του. Τέτοια ἀσχημιά δὲν παρουσιαζόταν οὔτε παρουσιάζεται στους ἀγνοὺς, ἀπλοὺς καὶ θεοφοβουμένους παπάδες. «Ὅσοι πῆραν τὸ δρόμο τοῦ οἰνοπότη αὐτοῦ, ποῦ ἐσπλαβώθηκε κυριολεκτικὰ στὸ κρασί, δὲν ἔχουν οὔτε ντροπὴ οὔτε στράτα. Καί, τέλος πάντων, δὲν ἔχουν οὔτε τὴν πρόνοια τοῦλάχιστον νὰ παίρνουν αὐτὴ τὴν ὑγρὴ φωτιὰ τοῦ στομάχου τους στὸ σπίτι τους καὶ νὰ μπεκρουλιάζουν ἐκεῖ, κυλιόμενοι καὶ ἀσχημονοῦντες, στὰ μάτια τοῦ στενοῦ οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος, ἀλλὰ, τί τοὺς βάζει ὁ Σατανᾶς, πηγαίνουν στὴν ταβέρνα καὶ πίνουν κατὰ κόρο γιὰ νὰ τοὺς μαζέψουν οἱ θαμῶνες καὶ νὰ τοὺς φέρουν σηκωτοὺς στὰ σπίτια τους. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἐχμεταλλεύονται τὶς ἀνάλογες εὐκαιρίες τοῦ τραπεζώματος σὲ βράστι, ὄνομαστικὲς ἑορτές, σὲ γάμους, σὲ ἄλλες παρόμοιες «οἰκογενειακῆς» διασκεδάσεις, ὅπως εἶναι οἱ ἀποκρηές, κάτι «χρονιαρικές» ἡμέρες, πανηγύρια κ.τ.τ., τρέχουν, στρογγυλοκάθονται, τρῶνε καὶ πίνουν μέσα σὲ ἀπιθάνου ποικιλίας πίστεων καὶ ἀντιλήψεων καὶ παρουσιάζουν στὸ τέλος, ἓνα ἄκοσμο θέαμα, μιὰ ἀηδῆ εἰκόνα ρασοφορεμένου, ποῦ ἀνατριχιάζει τὸ κορμί σου. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς τύπους, σὰν ἔλθουν, ὅπως καὶ ἔρχονται φυσικὰ στὸ κέφι, βγάζουν τὸ ράσο καὶ τὸ καλυμαῦχι καὶ ἀρχίζουν στὰ μὲν χωριὰ τὸ ζεῖμπέκικο ἢ καλαματιανὸ χορὸ, στίς δὲ πόλεις τὰ εὐρωπαϊκὰ λεγόμενα με τὶς γνωστὲς στους χορευτὰς φιγούρες. Μπορεῖ ὁ καθένας μας νὰ φαντασθῆ τὴ ζημιὰ ποῦ προκύπτει ἀπὸ μιὰ τέτοια κοσμικὴ τρέλλα στὴ θρησκεία, στὴν Ἐκκλησίαν, στὰ ἤθη. «Ἐὰν τὸ ἄλας μωρανθῆ» εἶπεν ὁ Κύριος, «ἐν τίνι ἀλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατῆσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων» (Ματθ. ε', 13). Καὶ πραγματικῶς, ὁ μέθυσος καταπατεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλοι ἀπ' αὐτοὺς γελοῦν, ἄλλοι αἰσχρολογοῦν, ἄλλοι λυποῦνται βέβαια σὰν τὰ παιδιὰ τοῦ Νῶε, ποῦ μέθυσεν ὁ πατέρας τους καὶ τὸν ἐσκέπασαν,

(Γενεσ. Θ, 23-24), και κλαῖνε μάλιστα, γιατί αυτός, πού τούς κοι-
ωνανεῖ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, σύρεται σάν δείγμα ἐλεεινῆς
καταπτώσεως, στὰ πόδια μιᾶς μαύρης και λασπωμένης ἀθλιό-
τητος. Γιατί, συμβαίνει κάποτε, και Σαββατοκύριακα, ὁ παπᾶς,
πού συνήθισε στὸ κρασί και τὸ πίνει, ὕπου τὸ πιτύχη, νὰ ἀσωτεύη
ὡς τὴν κονταυγή. Καί, ζήτημα εἶναι, ἂν πῆρεν ὀλίγον ὕπνο, πρωῖ-
πρωῖ λειτουργεῖ. Δὲν εἶναι ἓνα και δὲν εἶναι δυὸ τὰ κρούσματα.
Κάποτε, ἓνας—γεγονὸς μεμαρτυρημένον—ἐκλήθη νὰ βαπτίση ἓνα
παιδάκι, τίς βραδυνὲς ὥρες. Ἦταν τόσο πολὺ πιωμένος, ὥστε
ἐκτὸς τοῦ ὅτι κρατοῦσε τὸ βρέφος ἀνάποδα, ἀλλὰ και τοῦ διάβα-
ζε τὴ νεκρώσιμη ἀκολουθία!!... Στίς φωνὲς τῆς μητέρας, ἄλλαξε
τροπάριο... Δὲν εἶναι στὸ κεφάλαιο τῶν ἀνιστορίτων ἀνεκδότων
τοῦτο εἰς βάρος τοῦ Κλήρου. Ὅπως σοῦ σημείωσα ἄλλοτε,
κρατῶ ἡμερομηνίες, ὀνόματα, πόλεις, ἀρκεῖ νὰ σοῦ εἰπῶ πὼς
ὅσα ἀκαδημαϊκῶς σημειῶνω, εἶναι ἓνα τί πο τε μπροστὰ σὲ
μιὰ ἀσήκωτη πραγματικότητα. Δὲν προχωρῶ, και καταλαβαίνεις
τὸ γιατί. Σοῦ ὑπενθυμίζω ἐπ' εὐκαιρία μονάχα και σχετικὸς
Ἱεροῦς Κανόνας. Ἐν πρώτοις ἀπαγορεύεται στοὺς Κληρικοὺς
νὰ μποῦνε μέσα στὸ καπηλιὸ και νὰ φᾶνε, ἐκτὸς ἂν σάν ταξιδιωτὲς,
περαστικοὶ στὸ δρόμο τους, πείνασαν και μπῆκαν σ' ἓνα χάνι
και κολάτσισαν. Χωρὶς ἀνάγκη, δὲν πρέπει: «Εἰ τίς Κληρικὸς
ἐν καπηλείῳ φωραθῆι ἐσθίων, ἀφορίζεσθω· πάρεξ τῶ ἐν πανδο-
χείῳ ἐν ὁδοῖ δι' ἀνάγκην καταλύοντος» (ΝΔ' Ἀποστολικός).
'Ἄλλ' ἂν ἀπαγορεύεται νὰ εἰσέλθῃ κἂν ὁ Κληρικὸς σὲ καπηλεῖο
πολὺ περισσότερο νὰ χαρτοπαίξῃ ἢ νὰ μεθύσκειται: «Ἐπίσκοπος
ἢ Πρεσβύτερος ἢ Διάκονος, κύβοις σχολάζων, και μέθαις, ἢ παυσά-
σθω ἢ καθαιρεῖσθω» (ΜΒ' Ἀποστ. Κανών). Οἱ Κανόνες εἶναι
σαφεῖς και φυσικὰ οἱ ἀρμόδιοι κατὰ τόπους Ἐπίσκοποι ἔχουν
τὸ λόγο. Ἄλλ' εἶναι ἀνάγκη, ἀδελφέ, νὰ φοβᾶται κανεὶς μήπως
τιμωρηθῆι ἀυστηρὰ ἢ μ' ἐπιείκεια γιὰ νὰ συγκρατηθῆι ὅταν αὐτὸς
εἶναι Ἱερεὺς; Ὁ Ἱερεὺς ἔχει τόση ἐλευθερία, ἔχει τόση εὐλογία
και τόση δόξα σάν Ἱερεὺς στὴν ἐνορία του, ὥστε μοιάζει σάν
τὸν Ἐπίσκοπο στὴ μικρὴ του ἐνοριακῆ Ἐπισκοπῆ. Λοιπόν,
ἔχει ὁ ἴδιος ὁ παπᾶς ἐξουσία νὰ ἐπιβάλῃ στὸν ἑαυτό του τὴ μόνη
τιμωρία κατὰ τῶν συνηθειῶν του, πού ἐκθέτουν ἄσχημα τὸ ράσο:
τὴν ἐγκράτεια. Ὁ ἐγκρατὴς Ἱερεὺς μὲ τὴν προσευχὴ του ἀπο-
κτᾶ ἠθικὴν εὐαισθησίαν σοῦ εἶπα και ἄλλοτε και λεπτότητα, πού
εἶναι συγκρατητικὰ ἐπὶ πλέον ἀρχαὶ κατὰ τῶν ροπῶν τῆς ψυχῆς
πρὸς τὰ γήϊνα και τῶν ὁρμῶν τοῦ σώματος πρὸς τὰς αἰσθησιακὰς
ἀπολαύσεις, πού ἀποκτηνώνουν και τὸν πιὸ δυνατὸ χαρακτήρα.
Ἡ δύναμι τοῦ κρασιοῦ και ὅλων τῶν οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν,
οὔζου, λικέρ, μπύρας κ.ἄ. εἶναι τεραστία σὲ καταστρεπτικὰ ἀπο-

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ «ΦΙΛΟΘΕΟΝ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΝ»
ΤΟΥ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΗ
ΕΠΙΣΤΑΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΕΝΕΣΙΝ

**Χρειάζεται προπαρασκευή προτού πλησιάση
κανείς στ' άχραντα μυστήρια.**

Γιὰ νὰ ἐξηγήσῃ ὁ Ἰωσήφ στὸν Φαραὼ τ' ὄνειρό του, θάπρεπε νὰ βγῆ ἀπὸ τὴ φυλακὴ καὶ νὰ παρουσιασθῆ στὸ Βασιλεῖα αὐτοπροσώπως. Ἀλλὰ θάτανε βέβαια ἄπρεπο νὰ παρουσιασθῆ μπροστά του κακοφορεμένος καὶ ρυπαρὸς καὶ ἀπεριποίητος. «Γι' αὐτὸ τὸν ἐξύρισαν, τοῦ ἀλλάξανε τὰ φορέματά του, καὶ τὸν παρουσίασαν κατόπιν στὸν Φαραὼ» (Γεν. μά'. 14).

Τέτοια προσοχὴ καὶ τόση λεπτολογία καὶ φροντίδα καταβλήθηκε! Κι' ὅμως, στὰ στερνά, ἄνθρωπος θὰ παρουσιαζότανε σ' ἓναν ἄλλον ἄνθρωπο! Χῶμα πρὸς τὸ χῶμα! Κι' ἐσύ λοιπόν, Χριστιανέ μου, τολμᾶς νὰ παρουσιασθῆς ἐμπρὸς στὸν Ὑψιστο καὶ τὸν Παμβασιλέα ὅλης τῆς Δημιουργίας, φορῶντας στὸ κεφάλι σου τὶς ἀκαθαρσίες ἀπὸ τοὺς πονηροὺς σου λογισμοὺς καὶ ἀπὸ τὶς ρυπαρές σου πράξεις, χωρὶς πρῶτα νὰ ξυρισθῆς κι' ἐσύ, ὅπως ὁ Ἰωσήφ με τὴν ἐξομολόγησι, καὶ νὰ τὶς πετάξῃς ἀπὸ ἐπάνω σου; Θάχῃς τὴν τόλμη νὰ ντυθῆς μπροστά Του, με τ' ἀκάθαρτα καὶ μολυσμένα ράκη τῶν παράνομων ἔργων σου, χωρὶς ν' ἀλλάξῃς

τελέσματα, γιατί ὄχι μόνο, γδύνει τὴν ψυχὴ ἀπὸ τὴ σωφροσύνη καὶ τὴ σύνεσι, ἀλλὰ καὶ σακατεύει τὰ κέντρα τῆς ζωῆς τοῦ σωματικοῦ ὀργανισμοῦ. Ἐγνώρισα καὶ Ἱερεῖς, πὸ μόνάχα ὀσφραίνονται τὸ κρασί κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία στὴν προσκομιδῆ, στὴ γεῦσι τῆς Θ. Κοινωνίας. Καὶ ζοῦν με μιὰ διαύγεια πνεύματος, με μιὰ ξαστεριά ἀξιοθαύμαστη ὡς τὰ γεράματα. Δὲν χάνει κανεὶς, παρὰ κερδίζει με τὴν ἀποφυγὴ τῆς οἰνοποσίας καὶ μάλιστα ὁ Ἱερεὺς. Ἄκουσε τὰ παρακάτω.

Μὲ ἀγάπη Χριστοῦ Χ.

καὶ σὺ στολή, μὲ τὴν εἰλικρινῆ σου μετάνοια; καὶ χωρὶς νὰ εὐπρεπισθῆς καὶ σὺ προτιήτερα, μὲ τὴν ἀλλαγὴ τῆς ζωῆς σου καὶ μὲ τὴν διόρθωση τῶν ἀνομιῶν σου;

Ἄλλοίμονο καὶ τρισαλλοίμονο! Καὶ χίλιες φορές ἀλλοίμονο, σ' αὐτὸν ποὺ ἔχει τόσην αὐθάδεια καὶ τέτοια τόλμη! Θυμαῖστε τί συνέβηκε σ' ἐκεῖνον ποὺ μπῆκεν ἀδιάντροπα καὶ κάθησε στὸ γαμήλιο τραπέζι, χωρὶς νάχη φόρεμα κατάλληλο γιὰ τὸ γάμο; Ἡ παραβολὴ τοῦ Εὐαγγελίου μᾶς τὸ διηγεῖται...

**Ἄλλοίμονο στὶς Πολιτείες
ποὺ ἔχουνε Κυβερνήτες ἀχόρταγους.**

Ἴσως νὰ μὴ συμφέρη τὸ νὰ ἀλλάζουνε συχνὰ οἱ Διοικητὲς καὶ οἱ Τοπάρχες στὶς διοικήσεις τῶν διαφόρων πόλεων καὶ χωρῶν. Αὐτοὶ ποὺ μένουν πολὺν καιρὸ σὲ μιὰ τοπαρχία ἢ σὲ μιὰ πολιτικὴ διοίκηση, ποὺ τυχαίνει μάλιστα νὰ εἶναι προσοδοφόρες, βγαίνουν, κατὰ κανόνα, κερδισμένοι καὶ πλουσιώτεροι.

Ὅσον περνᾷ ὁ καιρὸς τόσο καὶ περισσότερα κερδίζουν· καὶ τὰ οἰκονομᾶνε· καὶ παχύνονται. Καὶ ἂν δὲν εἶναι ὅλως διόλου ἀχόρταχοι καὶ ἀπληστοὶ, μετριάζουνε κάπως στὸ τέλος τὴν πλουτομανία τους. Ἄν ὅμως ἀλλάζουν συχνὰ; καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγο στέλλονται ἄλλοι, ποὺ τυχαίνει μάλιστα νάβῃ φτωχοί, ἂν αὐτὸ συμβῆ συχνὰ, δὲν ὑπάρχει τρόπος ποὺ νὰ μὴ γίνουν πιεστικοί; Καὶ νὰ μὴν ταλαιπωρήσουνε τὸν κόσμον. Καὶ γιὰ νὰ πλουτήσουνε καὶ γιὰ νὰ χορτάσουν· καὶ γιὰ νὰ παχύνουν κι' αὐτοί, ὅσον καὶ οἱ προκάτοχοί τους, ἢ κι' ἀκόμα περισσότερο.

Οἱ πρῶτοι εἶναι σὰν τὰ ἑπτὰ πρῶτα βώδια, τὰ ὠραῖα καὶ τὰ καλοθρεμμένα· καὶ σὰν τὰ ἑπτὰ πρῶτα στάχυα τὰ καλὰ καὶ τὰ μεστωμένα, ποὺ εἶδεν ὁ Φαραὼ στὸνειρό του. Οἱ δεῦτεροι εἶναι σὰν τ' ἄλλα τὰ βώδια, τὰ πεινασμένα καὶ τὰ κοκκαλιάρικα, ποὺ φανερωθήκανε κατόπιν· καὶ σὰν τὰ δεύτερα στάχυα τὰ λείπυρα

καὶ τ' ἀνεμοδαρμένα. Τὰ ὠραῖα τρῶνε λιγώτερο, γιὰτὶ ὅπωςδὴποτε εἶναι χορτασμένα. Τὰ δεύτερα δὲν ἔχουνε χορτασμό καὶ εἶναι λιμασμένα κυριολεκτικῶς ἀπὸ τὴν πείνα. Ἡ διαφορὰ εἶναι πὼς στὸ ἐνύπνιο ἐκεῖνο τ' ἀδύνατα βώδια τρῶνε τὰ παχειά· καὶ τὰ λισβὰ στάχυα καταπίνουνε τὰ γεμάτα καὶ τὰ μεστωμένα. Ἐδῶ ὅμως στὴ Διοίκησι δὲν τρῶνε τὰ βώδια τ' ἄλλα βώδια, οὔτε καὶ τὰ στάχυα καταβροχθίζουνε τ' ἄλλα στάχυα. Ἀλλὰ οἱ διάφοροι δυνάστες αὐτῆς τῆς γῆς, πού ἔχουνε προσταχθῆ νᾶναι φύλακές της καὶ σωτῆρές της, τὴ ρημάζουνε καὶ τὴν κατατρῶνε αὐτὴ τὴ γῆ. Καὶ τὴν καταπίνουνε σὲ πλάτος καὶ σὲ βάθος. Καὶ εἶναι τόση ἡ ἀχορταγία τους καὶ ἡ ἀδηφαγία του, πού ὀλάκαιρη ἡ γῆ δὲν φθάνει νὰ τοὺς χορτάσῃ!

Δὲν βλέπομε ὀλοφάνερα, τί συνέβαινε τότε στὴν Αἴγυπτο; Ὑστερα ἀπὸ ἑπτὰ χρόνια λιμοῦ, τὸ Ἔθνος δὲν μπέρασε νὰ μείνῃ σ' ἐκείνη τὴ φτωχικὴ κατάστασι, πού βρισκότανε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἕως τὸ τέλος τῆς ἀκαρπίας· ἀλλὰ καὶ ὅταν ξαναήλθανε τὰ καλὰ χρόνια, ἔπεσε σὲ πολὺ χειρότερη καὶ σὲ πολὺ φρικτότερη κατάστασι. Καὶ στὴν ἀρχὴ μὲν οἱ Αἰγύπτιοι ἦσαν ἐλεύθεροι. Κατόπιν ὅμως καταστάθηκαν δοῦλοι. Στὶς ἀρχὲς διετήρησαν κι' ἐξουσίαζαν τὰ ὑποστατικά τους καὶ τὰ χωράφια τους. Κατόπιν ὅμως ἐπέσανε σὲ τέτοιαν ἀνάγκη, πού ἀναγκασθήκανε νὰ πουλήσουνε τὰ πάντα· κι' αὐτὰ ἀκόμη τὰ σπίτια πού ἐγεννηθήκανε!

Αὐτὸ ἴσως νὰ γίνηκε τότε στὴν Αἴγυπτο, κατὰ κάποια θεῖαν οἰκονομίαν· καὶ ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἐφώτισε τὸν Ἰωσήφ νὰ διατάξῃ καὶ νὰ οἰκονομήσῃ ἔτσι τὰ πράγματα. Ὅχι γιὰ νὰ πλουτήσῃ ὁ ἴδιος, οὔτε γιὰ νὰ πλουτήσῃ τὸν Βασιλέα. Ἀλλὰ γιὰ ν' ἀλλάξῃ, καὶ γιὰ νὰ τὴν κάμῃ καλύτερη καὶ ἀποδοτικώτερη τὴν Διοίκησι τοῦ Κράτους.

Τὸ ἴδιο πρᾶγμα ὅμως δὲν συμβαίνει στὶς πολιτεῖες καὶ στὶς χῶρες ἐκεῖνες, πού οἱ Κυβερνήτες τους σ' ἕνα

μονάχα ἀποβλέπουν· στὸ πῶς δηλαδὴ θὰ πλουτίσουνε καὶ θὰ θησαυρίσουνε αὐτοί. Κι' αὐτὸ γίνεται πολὺ περισσότερο, ὅταν ἀλλάζουν οἱ Διοικητές, καὶ ἀντὶ τῶν πρώτων στέλλονται ἄλλοι, ποὺ καὶ φτωχοὶ εἶναι κι' ἔχουνε μιὰν ὄρεξην ἀδηφάγα γιὰ νὰ θησαυρίσουνε. Φτώχεια δηλαδὴ καὶ ἀχορταγιά μαζί.

Τὸ συμπέρασμα μας λοιπὸν εἶναι, ὅτι ἂν δὲν συντρέχη ἔτακτη ἀνάγκη, συμφέρει νὰ μένουνε στὴ θέση τους καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν πραγμάτων οἱ πρώτοι Διοικητές, ποὺ, μὲ τὸ δίκηο του συμπεραίνει κανεὶς, πῶς ἐπλούτισαν ἐν τῷ μεταξὺ ἀπὸ τὴν ἄσκηση τῆς Ἐξουσίας. Ἐπειδὴ μὲ τὸ νὰ χορτάσουν, φυσικὸν εἶναι νὰ μὴν πεινοῦν πλέον. Κι' ὅταν δὲν πεινοῦν, θὰ τρῶνε καὶ λιγώτερο!

Μπορεῖ ὅμως καὶ ν' ἀντιτάξῃ κανεὶς, πῶς μὲ τὴν αὐξηση τοῦ πλουτισμοῦ τους, πληθαίνει καὶ μεγαλώνει καὶ ἡ φιλοπλουτία τους. Γιατὶ καὶ οἱ ὑδρωπικοί, ὅσο πίνουν νερό, τόσον καὶ περισσότερο διψοῦν. Κι' ἂν πραγματικὰ συμβαίῃ κάτι τέτοιο, δὲν μου ἀπομένει ἄλλο, παρὰ νὰ κλάψω τὴν μοῖρα τῶν ὑπηκόων ἐκείνων, ποὺ τοὺς λαχαίνουν τέτοιοι Ἄρχοντες!

Μόνον μὲ τὴν θείαν ἔλλαμψη ἐξηγοῦσαν τὰ Θεῖα.

«Εἶπα στοὺς διάφορους ἐξηγητές. Ὁ Φαραὼ σᾶς εἶπε τ' ὄνειρό του· καὶ δὲν ἦτανε κανένας σὲ θέση νὰ μοῦ τὸ ἐξηγήσῃ» (Γεν. μα', 24).

Ἄλλὰ τὸ παράδοξο δὲν εἶναι αὐτό. Τὸ παράδοξο θάτανε, ἂν οἱ τυφλοὶ αὐτοὶ ἐξηγητές, ποὺ δὲν εἶχανε θεῖο φωτισμόν, θὰ μπορούσανε ν' ἀτενίσουνε στὴν ἄβυσσο τῶν θείων μυστηρίων καὶ κριμάτων, γιὰ ν' ἀνακαλύψουνε τ' ἀπόρρητα καὶ τ' ἀπόκρυφα ποὺ κρύβονται στ' ἀβυθομέτρητα βάθη της.

Ματαίως καὶ τοῦ κάκου ὁ Φαραὼ ἐκάλεσε «ὄλους τοὺς ἐξηγητὰς τῆς Αἰγύπτου καὶ ὄλους τοὺς σοφοὺς της, καὶ τοὺς διηγήθηκε τ' ὄνειρό του» (Γεν. μα', 8).

Εἰς τὸν τόπο τῶν ἀγώνων καὶ τῶν θυσιῶν

**ΕΝΑ ΣΥΓΚΡΙΝΗΤΙΚΟΝ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΟ ΣΟΥΛΙ
Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΥΠΕΡΦΑΝΟΣ ΤΕΛΕΙ ΝΟΕΡΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΗΡΩΑ ΜΟΝΑΧΟΝ ΣΑΜΟΥΗΛ ΠΟΥ ΕΒΥΣΙΑΣΘΗ**

Σύμβολο κάθε ἡρωϊσμοῦ καὶ αὐτοθυσίας

Ἐνα ἔθνικὸ καὶ θρησκευτικὸ προσκύνημα στὸν τόπο τοῦ μαρτυρίου καὶ τοῦ ἡρωϊσμοῦ. Ἐπικεφαλῆς τῶν προσκυνητῶν ἕνας ἱεράρχης. Ὁ μητροπολίτης Παραμυθίας. Ὡδευσαν οἱ προσκυνητὲς ἐδῶ καὶ λίγες μέρες πρὸς τὸ ἱστορικὸ Σούλι καὶ κατέθεσαν στέφανον, ὡς φόρον εὐγνωμοσύνης, ἐπάνω στὸ μνημεῖο, ποῦ στὸ πέρασμα τῶν χρόνων καὶ θὰ ξαναζωντανεῖ μιὰ ἔνδοξη σελίδα τῆς ἔθνικῆς ἱστορίας καὶ θὰ φέρνῃ στὴ μνήμη μορφὲς ἀγωνιστικὲς καὶ ἡρωϊκὲς, ποῦ ἔπεσαν ὡς θυσία εἰς τὸν βωμὸ τῆς ἐλευθερίας. Προσκύνημα καὶ μνημόσυνο εὐλαβικὸ ἢ πορεία καὶ ἡ ἐπίσκεψις αὐτὴ στὸ Σούλι. Ἐνα ὑποβλητικώτατο προσκύνημα ἔγινε γιὰ πρώτη φορά, πρὶν ἀπὸ τριάντα ἕνα χρόνο, ὅταν ἡ Ἑλλὰς ἐπανηγύριζε τὰ ἑκατόχρονα τῆς Ἐθνικῆς τῆς ἀνεξαρτησίας. Μαζὶ μὲ τοὺς προσκυνητὰς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ἡμεῖς. Ξαναγυρίζει στὴ μνήμη μας ἡ

Δὲν εἶναι δυνατὸν, Βασιληᾶ μου, τοῦ εἶπε μὲ θάρρητα ὁ Ἰωσήφ, ποῦ ἐστέκετο μπροστά του νὰ σοῦ τὸ ἐξηγήσῃ κανεὶς τ' ὄνειρό σου· «Γιατὶ χωρὶς τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, κανένας δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ δώσῃ τὴν πρεπούμενη καὶ τὴν σωτήριαν ἀπάντησιν στὸ Φαραῶ» (Γεν. μ', 16). Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο κατόπιν κατεμυκτήριζε κι' ὁ Προφῆτης τοὺς σοφοὺς τῆς Αἰγύπτου· «Ποῦ εἶναι λοιπὸν οἱ σοφοί σου; Ἄς τὸ ἐξηγήσουνε τ' ὄνειρο· καὶ ἄς εἰποῦνε ποιά εἶναι ἡ βουλὴ τοῦ Σαβαώθ γιὰ τὴν Αἴγυπτο (Ἡσαΐας ιθ', 12).

Εἶναι τυφλὴ καὶ ἀνῆμπορη ἡ ἀνθρώπινη σοφία γιὰ νὰ κατανοῇ τὶς βουλὲς τοῦ Ἵψίστου χωρὶς τὸν θεῖο φωτισμό της. Κανένας ἀνθρώπινος νοῦς, χωρὶς τὴν θεϊὰν ἔλλαμψιν δὲν ἔχει τὴ δύναμιν νὰ ὑψωθῇ ἕως τ' ἀπόκρυφα μυστήρια τοῦ Θεοῦ.

Μετφρ. ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

συγκινητική πορεία και πλημμυρίζει τήν ψυχή μας τὸ θρησκευτικὸ καὶ ἔθνικὸ ρίγος. Ἀφίνουμε τὸ ἱστορικὸ Ζάλογγον· κάτω ἀπὸ τὶς κορυφῆς τοῦ τοπίου, μέσα σὲ δένδρα καὶ σὲ πρίνους ἀπλώνετο, σὰν κρεμασμένη ζωγραφιὰ τὸ Πολύβρυσσο. Λιμέρι παληὸ τῶν βουνίστιων ἡρώων, ὑπερήφανο τώρα, ποὺ ἀναπνέει, κάτω ἀπὸ μιὰ ἀτμόσφαιρα, εὐωδιασμένη ἀπὸ τὸ θυμίαμα τοῦ θυσιαστηρίου, ἐπάνω στὸ ὅποιον ἔθυσιάσθησαν γυναῖκες ἡρωϊκῆς, ποὺ τὶς ἀπέκλεισε ἡ τουρκικὴ προδοσίᾳ ἐπάνω στὸ Ζάλογγον. Ὁ δρόμος πρὸς τὸ Σοῦλι, καθὼς ξανοίγεται, εἶναι γεμάτος ἀπὸ πέτρες, ἀνθισμένες, χαράδρες, τρεχάμενα νερά, κοτρῶνες καὶ συναυλίες πουλιῶν. Διασχίζουμε τὸ Λιθουτριό. Σωροὶ λίθων καὶ κάτω ἀπὸ τοὺς λίθους κατάρες καὶ ἀναθέματα. Ἐδῶ σὲ μιὰ καμπὴ τῶν περιπετειῶν του, τὸ Σοῦλι ἀναθεμάτισε τὸν προδότη καὶ τὸν ἔρριξε στὴν κοινὴ ἔθνικὴ περιφρόνησι. Τὸν Πήλιο Γούση. Στὴν πορεία πρὸς τὸ Σοῦλι ξετυλίγεται ἡ προδοσίᾳ καὶ οἱ προσκυνητῆς ἀθέλητα ψυθιρίζουν τοὺς στίχους τοῦ Βαλαωρίτη:

Καλόγερε τί καρτερᾶς
κλεισμένος μέσ' τὸ Κοῦγκι
πέντε νομάτοι σοῦμειναν
κι' ἐκεῖνοι λαβωμένοι.

Σ' αὐτὸν τὸν ἡρωϊκὸ καὶ μαρτυρικὸ καλόγερο ἐστράφη καὶ πάλι ἡ σκέψις ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἡ πανελληνίως εὐγνωμοσύνη μὲ τὴν εὐκαιρίᾳ τοῦ νέου προσκυνήματος μιᾶς τελευταίας Κυριακῆς. Στὸν μοναχὸ Σαμουήλ. Ὁ ἀγωνιστῆς τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος. Μαθητῆς τοῦ Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ. Ἀξίζει νὰ τὸν ξαναφέρῃ στὴν μνήμη του κάθε Ἕλληνας πατριώτης καὶ νὰ γονατίσῃ εὐλαβικὰ μπροστὰ στὴ θυσίᾳ του, κάθε ὀρθόδοξος Ἕλληνας κληρικός. Ἐπος λαμπρὸν ἡ ἱστορία καὶ ὁ θάνατός του. Τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1803, ὕστερα ἀπὸ τὴν κατάληψι τοῦ Σουλίου ἀπὸ τὸν Ἀλῆ Πασᾶ σᾶ, οἱ Σουλιῶται ἀναγκάσθησαν νὰ καταφύγουν στὸ μοναστήρι τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, κοντὰ στὸ Κοῦγκι. Ἀδύνατο ὁμως οἱ ἐλεύθεροι αὐτοὶ πολιορκημένοι τοῦ μοναστηριοῦ, νὰ ἀνθέξουν στὴν πείνα καὶ στὴν δίψα. Ἐξακόσιοι Σουλιῶτες ὑπὸ τὸν Τζαβέλα ἐβγήκαν μὲ τὰ ὅπλα τους, συνθηκολογήσαν μὲ τοὺς Τούρκους καὶ ἔφυγαν, ἄλλοι πρὸς τὴν Στερεὰ Ἑλλάδα καὶ ἄλλοι πρὸς τὴν Κέρκυρα Ὁ καλόγερὸς Σαμουήλ ὁμως, ὁ Καπετὰν Καλόγερὸς καὶ τέσσαρες ἄλλοι Σουλιῶτες δὲν ἀκολούθησαν τοὺς ἄλλους στὴν ἐξοδο καὶ τὴν συνθηκολόγησί τους. Στάθηκαν ἀλίγιστοι καὶ ἀποφασιστικὰ κλεισμένοι στὸ μοναστήρι τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς. Ἄκουσαν ἀσυγκίνητοι νὰ τοὺς καλῇ ὁ προδότης Πήλιος Γούσης ψηλὰ ἀπ' τὰ βουνὰ.

Ἐλα νὰ δώσης τὰ κλειδιά, πέσε νὰ προσκυνήσης
κι' ἀφέντης ὁ Βελῆ πασᾶς δεσπότη θὰ σὲ κάμη.

Μὰ ὁ καλόγερος, ἀντὶ νὰ παραδώσῃ τὰ κλειδιά τοῦ μοναστηριοῦ ἔβαλε φωτιά στὴν πυρίτιδα, ποὺ ἦταν συσσωρευμένη καὶ ἀνατινάσσοντας τὸ μοναστήρι προσέφερε καὶ τὸν ἑαυτό του θυσία καὶ ὀλοκαύτωμα στὶς φλόγες ποὺ ἐφώτισαν τὴν ἰδέα τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας.

Οἱ προσκυνητὲς μὲ τὸν μητροπολίτη Παραμυθίας, ἐπὶ κεφαλῆς, σταματῶντας μπροστὰ στὸ θυσιαστήριο τοῦ ὀλοκαυτώματος καὶ στεφανώνοντας τὴν ἀναθηματικὴ στήλη ποὺ φεγγοβολεῖ ἀπὸ τὴν λάμψη τῆς ἡρωϊκῆς πράξεως τοῦ καλογήρου Σαμουήλ θὰ ἀντίκριψαν μὲ συγκίνησι καὶ ρίγος θρησκευτικὸ τὴν ἐπιγραφή τῆς στήλης :

Πῆραν τὸ Σοῦλι πήρανε
πῆραν τὸ Ἀβαρικό
τὴν Κιάφα τὴν περήφανη
τὸ φοβερὸ τὸ Κοῦγκι
κι' ἔκαψαν τὸν καλόγερο
μὲ τέσσερες νομάτους.

Προσκυνητὲς τοῦ πρὸ τριάκοντα καὶ ἑνὸς χρόνια προσκυνήματος στὸ Σοῦλι, μὲ ἐπικεφαλῆς τότε ἓνα ὑπουργὸ ἡπειρώτη, ἀντιπρόσωπο τοῦ κράτους καὶ μ' ἓνα ἐνθουσιώδη ἀρχιερέα, ποὺ ἐτίμησε βραδύτερα γιὰ ἀρκετὰ χρόνια καὶ τὸν ἀρχιεπισκοπικὸ θρόνο τῆς πρωτεύουσας, παρακολουθήσαμε νοερῶς καὶ τὴν φορὰν αὐτὴν τὸ νέον προσκύνημα, ποὺ ἔφερε τὴν ἑλληνικὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὸν πανελλήνιο σεβασμὸ πρὸς τὸν τόπον τοῦ θυσιαστηρίου καὶ πρὸς τοὺς ἥρωας μὲ τὸ ἀτρόμητον καλόγηρον, τὸν Σαμουήλ.

Γιατὶ τὸ Σοῦλι ζεῖ καὶ ἀκτινοβολεῖ. Δὲν εἶναι κάστρα καὶ πέτρες, ἀλλ' ἔθνικὴ πίστις, λαμπάδα ἄσβεστη καὶ σύμβολο φωτεινὸ. Εἶναι σύμβολο κάθε ἡρωϊσμοῦ, κάθε ἑλληνικῆς αὐτοθυσίας καὶ κάθε ἀφυπνίσεως τῆς ἐλευθέρας συνειδήσεως, ἐναντίον κάθε δυναστεύσεως τυράννου. Εἶναι ἀκόμη τὸ Σοῦλι καὶ θὰ εἶναι στὸ πέρασμα ὄλων τῶν χρόνων, ἡ ἰδέα τῆς ἐλευθερίας, ποὺ ἐτινάχθη ἐπάνω στὰ κάστρα τὰ Τζαβελέϊκα καὶ τὰ Μποτσαρέϊκα, ὡσὰν μιὰ φωτερὴ τροχιὰ ἐπάνω στὸν σκοτεινὸ οὐρανό. Καὶ ἡ Ἐκκλησία ποὺ πρωτοπορεῖ στὸν ἀγῶνα αὐτὸν τοῦ Σουλιοῦ θὰ αἰσθάνεται πάντοτε μιὰ συγκίνησι καὶ μιὰ ὑπερηφάνεια, διότι ἓνας ταπεινός, ἀλλὰ μεγαλόψυχος καὶ ἐνθουσιώδης λειτουργὸς τῆς, ὁ Σαμουήλ, στάθηκε ὁ ἥρωας καὶ ὁ ἀγωνιστής, γιγαντώνοντας, μὲ τὴ θυσία τῆς ζωῆς του, τὸ δένδρο τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ «ΕΥΕΡΓΕΤΙΝΟ» "Η «ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΗΘΙΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΩΝ»

Ἡ προσευχή εἶναι ἀπαραίτητη καὶ δὲν πρέπει, μὲ κανένα τρόπο, νὰ τὴ παραμελοῦμε.

Ὅπως ἀνιστορᾷ ὁ Γρηγόριος ὁ Διάλογος, σ' ἓνα ἀπὸ τὰ μοναστήρια ποῦ εἶχε συστήσει ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Βενέδικτος, ἐγκαταβιοῦσε κάποιος Μοναχός, ποῦ ἐπειραζότανε ἀπὸ ἀναμελιὰ κι' ἀπὸ ραθυμία. Αὐτὸς λοιπὸν, τὴν ὥρα τῆς σύναξης καὶ τῆς προσευχῆς, δὲν εἶχε τὴν ὑπομονὴ νὰ στέκη μαζί μὲ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς, ἀλλὰ ὅταν ἐκείνοι ἐγονάτιζαν κι' ἐπρόσπεφταν στὸ Θεό, αὐτὸς ἔβγαινε ἔξω, καὶ τώστρωνε στὴ φλυαρία καὶ στὸ τεμπελίκι.

Μάταια ὁ Γέροντάς του τὸν εἶχε νουθετήσῃ πολλές φορές.

Δὲν μπόρεσε νὰ φέρῃ κανένα ἀποτέλεσμα· κι' ἀναγκάστηκε γι' αὐτὸ νὰ τὸν ὀδηγήσῃ στὸν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ἐφάνέρωσε τὴν ἀρρώστεια του. Κι' ὁ ἅγιος Πατέρας τὸν ἤλεγξε μὲ λόγια σεμνὰ καὶ πρεπούμενα, γιὰ τὴ ράθυμη διάθεσή του, κι' ἀφοῦ τὸν ἐστήριξε, μὲ νουθεσίες καὶ μὲ συμβουλές, τὸν ἐξαπόστειλε πίσω.

Σὰν ἐγύρισε λοιπὸν, μόλις καὶ μετὰ βίας, κατώρθωσε νὰ βαστάξῃ γιὰ δυὸ ἡμέρες μόνο τὶς συμβουλές τοῦ ὄσιου Πατέρα. Τὴν τρίτην ὅμως ἡμέρα δὲν τὸ δυνάστηκε, ἀλλὰ πάλι ξανακυλίσθηκε στὸ διαβολικὸ του πάθος· καὶ τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς ἄρχισε νὰ ξανακάνῃ τὰ ἴδια.

Ὅταν λοιπὸν ὁ Γέροντάς του εἶδε, πὼς ἐκυριαρχήθηκε ἀπὸ τὸ δαιμόνιο τῆς ἀναμελιᾶς, ξαναπῆγε πάλι πρὸς τὸν Ἅγιο, καὶ τοῦ διηγήθηκε τί συμβαίνει μὲ τὸν ἀδελφὸ. Κι' ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ τ' ἀπάντησε — Ἐγὼ θάλλω μόνος μου, καὶ θὰ τὸν φέρω στὰ σύγκαλά του.

Ἐπῆγε λοιπὸν στὸ Μοναστήρι καὶ μαζί μὲ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς ἐστάθηκε κι' αὐτὸς στὴν Ἐκκλησία. Κι' ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς ψαλμωδίας καὶ τῆς ὑμνολογίας κι' ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ ἐγονάτισαν καὶ προσεύχονταν μὲ κατάνυξι, εἶδεν ὁ ἅγιος ἓνα νέο, σὰν Ἀράπη, ποῦ μπῆκε μέσα στὸ ναὸ καὶ τραβοῦσε ἀπὸ τὸ ροῦχό του τὸν ἀδελφὸ, ποῦ δὲν εἶχε τὴν ὑπομονὴ νὰ ἐγκαρτερῆσῃ στὴν προσευχή, καὶ τὸν ἔσερνε ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία.

Ὅταν λοιπὸν ἐπῆρε τέλος ἡ σύναξη καὶ ἡ προσευχή, ὁ Ἅγιος βγῆκε ἀπὸ τὸ ναὸ, καὶ εἶδε τὸν ἀδελφὸ ποῦ στεκότανε ἀπόξω· καὶ σηκώνοντας τὸ ραβδί του, τὸν ἐκτύπησε γιὰ τὴν τύφλωσι τῆς

καοδιᾶς του. Κι' ἀπὸ ἐκείνη τῆ στιγμῆν ὁ ἀδελφός, συνῆλθε ἀπὸ τῆ ραθυμίας πού τὸν ἐκυρίευε· καὶ μὲ προθυμία παρακολουθοῦσε τὶς προσευχῆς ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι ἀδελφοί, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἕως τὸ τέλος· κι' ὁ δαίμονας δὲν ἐτόλμησε πλέον νὰ τὸν ξαναπλησιάσῃ...

*

Ὁ μακάριος ἅγιος Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμονας θέλησε κάποτε νὰ διορθώσῃ τὴν ἀδιαφορία καὶ τὴν ἀναμελιὰν πού ἐβλεπε νὰ συμβαίνουν στὶς θεῖες συνάξεις, κι' ἐσοφίσθηκεν αὐτὸ τὸ ἀξιωματικόν πρᾶγμα.

Ὅταν ἀντελήφθηκε, ὅτι ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσι τῶν Εὐαγγελίων πολλοὶ ἀπὸ τοὺς πιστοὺς, οἱ πλεῖοι ἀνάμελοι, ἐβγήκανε ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ πὼς ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τὴν ὥρα τοὺς μὲ σαχλολογήματα καὶ μὲ φλυαρίες, σὲ μιὰν ἐπίσημη καὶ γιορτινὴ ἡμέρα, παράτησε κι' αὐτὸς στὴ μέση τῆ θεῖα λειτουργία κι' ἐβγήκε κι' ἐκεῖνος ἔξω ἀπὸ τὸν ναό, καὶ καθότανε μαζί μὲ ὅλο τὸν ἄλλο κόσμον.

Κι' ὅταν ἐκεῖνοι ἐφανέρωσαν τὴν ἐκπληξή τους γι' αὐτὸ ποῦκαμε, τοὺς εἶπε:—Δὲν πρέπει, ἀδελφοί μου, νὰ ἐκπληττώσαστε διόλου γι' αὐτό· γιατί ὁ βοσκὸς πρέπει νὰναὶ πάντα κοντὰ στὰ πρόβατά του... Ἐμεῖς, τὶς θεῖες αὐτὲς συνάξεις τὶς κάνομε γιὰ τὴν

ἰδική σας τὴν ὠφέλεια· ὅταν ὁμως ἐσεῖς τὶς ἀφήνετε στὴ μέση καὶ βγαίνετε ἔξω, εἶναι ἀνόητο, νομίζω, νὰ κοπιᾶζουμε κι' ἐμεῖς. Εἶπα λοιπὸν στὸν ἑαυτό μου, ὅτι τὸ σωστὸ εἶναι, ὅταν βγαίνετε σεῖς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ βγαίνω κι' ἐγὼ μαζί σας· κι' ὅταν ξαναμπαίνετε νὰ ξαναμπαίνω κι' ἐγὼ.

Ἡ πράξι αὐτὴ διώρθωσε, ὅπως ἦταν ἐπόμενο, πολλοὺς κι' ἀπαλλάχθησαν ἀπὸ τὴν κακὴ τους αὐτὴν συνήθεια

*

Διηγοῦνται γιὰ τὸν ἀββᾶ Μακάριο, πὼς κάποτε πού πήγαινε στὴν Ἐκκλησίαν γιὰ νὰ κάνῃ σύναξι, εἶδεν ἀπόξω ἀπὸ τὸ κελλί ἐνὸς ἀδελφοῦ πλήθος ἀπὸ δαιμόνια· πού ἄλλα τοὺς εἶχανε μετασχη-

ματισθῆ σὲ γυναῖκες, πού ἔλεγαν διάφορες ἀπρέπειες· ἄλλα σὲ νέα παιδιά, πού αἰσχρολογοῦσαν κι' ἄλλα ἐχόρευαν· κι' ἄλλα ἐπαιρναν λογιῆς λογιῆς μορφές.

Ὁ Γέροντας λοιπόν, πού εἶχε τὸ διαγνωστικὸ χάρισμα, ἀμέσως ἐκατάλαβε τὴν αἰτία, κι' ἀναστέναξε καὶ εἶπε μέσα του—χωρὶς ἄλλο ὁ ἀδελφὸς πού κάθεται σ' αὐτὸ τὸ κελλί ἔχει ἀνάμελη κι' ἀπρόσεκτη ζωὴ· γι' αὐτὸ καὶ οἱ Σατανάδες αὐτοὶ περιτριγυρίζουν ἔτσι τὸ κελλί του.

Ὅταν λοιπόν ἐτελείωσεν ἡ σύναξη, πῆγε κατ' εὐθείαν στὸ κελλί τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ τοῦ λέει—ἀδελφέ μου, βασανίζουμαι καὶ ταλαιπωροῦμαι πολὺ ὁ ἔρημος.. Ἔχω ὅπως πεποίθησι σὲ σένα, πὼς ἂν προσευχηθῆς γιὰ μένα , θὰ μ' ἐλεήσῃ ὁ Θεὸς καὶ θὰ μ' ἀνακουφίσῃ ἀπὸ τῆ θλίψῃ μου...

Κι' αὐτὸς ἤλθε σὲ συναίσθησι καὶ εἶπε στὸ Γέροντα— Πατέρα μου, ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ προσευχηθῶ γιὰ σένα. Ὁ Γέροντας ὁμως ἐπέμενε νὰ τὸν παρακαλῆ καὶ τοῦλεγε· —Δὲν θὰ φύγω ἀπὸ δῶ, ἂν δὲν μοῦ δώσης ἀδελφέ μου, τὸ λόγο σου, ὅτι κάθε βράδυ θὰ κάνῃς γιὰ μένα μιὰ προσευχή..

Συμμορφώθηκε λοιπόν κι' ἔδωσε τὸν λόγο του ὁ ἀδελφός, ὅτι θὰ τὸ κάνῃ. Καὶ τῶκανεν αὐτὸ ὁ Γέροντας, ἐπειδὴ ἔστοχάσθηκε νὰ τοῦ δώσῃ μιὰν αἰτία νὰ προσεύχεται τὰ βράδια.

Τὴν ἄλλη βραδεῖα λοιπόν ὁ ἀδελφός προσευχήθηκε γιὰ τὸ Γέροντα κι' ἐπάνω στὴν προσευχὴ κατανύγηκε καὶ εἶπε μέσα του. Δυστυχισμένος πού εἶμαι καὶ πανάθλιος...ἐτόλμησες, βαρειόμοιρη ψυχὴ μου, νὰ προσευχηθῆς γιὰ ἓνα τέτοιο ἀγιο Γέροντα... γιὰ τὸν ἑαυτὸ σου ὁμως δὲν πρέπει νὰ προσευχηθῆς; Ἔκαμε λοιπόν καὶ γιὰ τὸν ἑαυτὸ του μιὰ μεγάλη προσευχή. Ἔτσι τῶκανε κάθε βράδυ ὅλη τὴν ἐβδομάδα.

Τὴν ἐρχομένη λοιπόν Κυριακὴν ὁ Γέροντας ξαναπήγαυε στὴν Ἐκκλησίαν· καὶ περνώντας ἔξω ἀπὸ τὸ κελλί, εἶδε πάλι νὰ στέκωνται δαιμόνια μὰ εἶχανε τὰ μουτρα τους κατεβασμένα κι' ἔμοιαζαν κατσούφικα· καὶ κατάλαβεν ἀπ' αὐτὸ ὁ Γέροντας, πὼς οἱ Σατανάδες ἦτανε δυσαρεστημένοι, ἐπειδὴ ὁ ἀδελφός ἔκανε προσευχὴ. Γεμάτος λοιπόν ἀπὸ χαρὰ, μπήκε στὸ κελλί του καὶ τοῦ εἶπε—Λυπήσου με, ἀδελφέ μου, καὶ κάνε μου τὴ χάρη, νὰ προσθέσης καὶ μιὰν ἄλλη ἀκόμη γιὰ μένα προσευχὴ. Κι' αὐτὸς ἐπροθυμοποιήθηκε καὶ κάνοντας, ἔτσι, δυὸ προσευχὲς γιὰ τὸ Γέροντα κατανύχθηκε καὶ εἶπε — Πρέπει

νά προσθέσης, ταλαίπωρη ψυχή, καί γιά τόν έαυτό σου μιάν άκόμη προσευχή.

Έτσι επέρασε δλόκληρη αυτή ή εβδομάδα καί κάθε βράδυ έκανε ο άδελφός τέσσαρες προσευχές· δυό γιά τόν Γέροντα καί δυό γιά τόν έαυτό του. Τήν Κυριακή λοιπόν, ξαναπερνώντας από τόν κελλί του ο Γέροντας, είδε τούς δαίμονες περισσότερο κατσούφηδες καί νά μή βγάζουμε από τόν στόμα τους μιλιά. Εύχαρίστησε λοιπόν τόν Θεό, καί έπιστρέφοντας από τή θεία σύναξη, ξαναμπήκε στό κελλί του άδελφού καί τόν θερμοπαρακάλεσε νά προσθέση κι' άλλη μιάν άκόμη προσευχή γι' αυτόν. Κι' αυτός τόν παραδέχθηκε· κι' έτσι έκανε τρεις προσευχές γιά τόν Γέροντα, κάθε βράδυ, καί τρεις γιά τόν έαυτό του.

Τήν επόμενη λοιπόν Κυριακή, ξαναπερνώντας ο Γέροντας από τόν κελλί του άδελφού, είδεν αυτή τή φορά τούς δαίμονας πού είχανε ξεμακρύνει από αυτό. Κι' όταν τόν είδανε νά μπαίνει στόν άδελφό, τόν ύβρίζανε καί ήτανε σκυλιασμένοι γιά τή σωτηρία του. Κι' ο Γέροντας έδοξολόγησε τόν Θεό, κι' έσυμβούλευε τόν άδελφό νά μή δείχνη ραθυμία ποτέ του, αλλά πάντα νά προσεύχεται. Μ' αυτόν λοιπόν τόν τρόπο ο άδελφός έγινε σπουδαίος· καί οι Σατανάδες έφύγανε τελείως καί τόν αφήκανε ήσυχο καί άπερίσπαστο.

Γιά τις ψαλμωδίες καί τις προσευχές καί γιά τήν τάξη, πού πρέπει νά επικρατεί σ' αυτές.

‘Ο ‘Αγιος Διάδοχος έλεγε·

— ‘Όταν ή ψυχή μου πλημμυρίζη από φυσική χαρά καί από εύχαρίστηση, τότε άποζητά τήν ψαλμωδία καί θέλει νά κάνη τήν προσευχή της φωνακτά. Κι' όταν πάλιν περισκέπεται από τή χάρη του άγίου Πνεύματος, ψάλλει πασίχαρη καί μέ ήρεμία· καί προσεύχεται μ' όλη της τήν καρδιά. Καί στήν πρώτη μόν εκείνη περίσταση αισθάνεται χαράν όλοφάνερη. Στή δεύτερη δέ έχει κέρδος της τόν πνευματικό δάκρυ καί μιάν άρητην εύχαρίστηση καί γαλήνη.

Γιατί ή μνήμη κρατά ζεστή τή συμμετρία καί τήν άρμονία τής φωνής καί ξυπνά μέσα στήν καρδιά μας μιάν συγκινημένη διάθεση, κι' άπαλους κι' εύγενικούς στοχασμούς. Καί βλέπει κανείς πραγματικά, νά σπέρνεται μέσα στό χωράφι τής καρδιάς ο σπόρος τής προσευχής, μέ δάκρυα χαρής, πού τά γεννά ή έλπίδα του θερισμού.

Καί πάλιν, όταν έχωμε τήν καρδιά μας βαρεία καί σαν καταπλωκόμενη από τή δυσθυμία, πρέπει νά ψάλλωμε κάπως δυνατώτερα· καί οι φθόγγοι τής ψυχής ν' άναπέμπωνται, φτερωμένοι από μιάν έλπίδα όλόφωτη καί χαρούμενη, έως ότου οι άνεμοι τής άρμονίας διασκορπίσουνε καί διαλύσουνε τή βαρυτάτην εκείνη συννεφιά....

Ὁ Ἀββᾶς Παμβῶ ἔστειλε κάποτε ἕνα μαθητὴ του γιὰ νὰ τοῦ πουλήσῃ τὰ ἐργόχειρά του στὴν πολιτεία. Κι' αὐτὸς ἔμεινε ἐκεῖ δεκάξη ἡμέρες· κι' ὅπως ἔλεγε, τὶς νύκτες ἐκοιμότανε στὸ νάρθηκα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Μάρκου. Κι' ἀπὸ ἐκεῖ παρακολουθοῦσε τὶς ἀκολουθίες τῆς Ἐκκλησίας· κι' ἐγύρισε στὸ Γέροντά του, ἀφοῦ ἔμαθε καὶ κάμποσα τροπάρια.

Τοῦ εἶπε λοιπὸν ὁ Γέροντάς του— Σὲ βλέπω, τέκνο μου, ταραγμένο. Τί σοῦ συμβαίνει; Μήπως κι' ἔπεσες μέσα στὴν πολιτεία ποὺ ἦσουν αὐτὸ κανένα πειρασμό; —Ἀββᾶ μου, ὄχι, δὲν τῶπαθα αὐτό· μὰ στοχαζομαι, πῶς σπαταλοῦμε τὸν καιρὸ μας μέσα στὶς ἐρημίες

αὐτὲς καὶ οὔτε κανόνες, οὔτε καὶ τροπάρια ψάλλομε ποτέ μας. Κι' ὅμως στὴν Ἀλεξάνδρεια ποὺ πῆγα, εἶδα πῶς ψάλλουν οἱ διάφοροι βαθμοῦχοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ καταλυπήθηκα, γιατί κι' ἐμεῖς δὲν κάνομε τὸ ἴδιο καὶ δὲν ψάλλομε κι' ἐμεῖς, ὅπως ἐκεῖνοι, κανόνες καὶ τροπάρια...

Κι' ὁ Ἀββᾶς τ' ἀπάντησε — Δυστυχία μας, τέκνο μου! Φαίνεται πῶς ἔφθασε ὁ καιρὸς, ποὺ οἱ μοναχοὶ θ' ἀπαρνηθοῦνε τὴν στερεὴ

τροφή τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπως τὴν εἶπαν οἱ Πατέρες, καὶ θὰ τρέφονται πλέον μὲ ἄσματα καὶ μὲ ἤχους. Γιατί πὲς μου, πότε κατανύγεται κανεὶς περισσότερο καὶ πότε ἀνεβαίνουνε στὰ μάτια του τὰ δάκρυα, ὅταν στέκεται κανεὶς μέσα σὲ μιὰν Ἐκκλησία καὶ μουγγανίζει, ἢ ὅταν εἶναι κλεισμένος μέσα στὸ κελλὶ του;

Γιατί ἂν πραγματικὰ ὅταν κάνομε τὴν προσευχή μας, πιστεύομε πῶς στεκόμαστε μπροστὰ στὸ Δημιουργό μας, πρέπει βέβαια νὰ τὸ κάνομε αὐτὸ μὲ μεγάλη κατάνυξη, κι' ὄχι μ' ἐπιπολιότητα καὶ μὲ κουφιοκεφαλωσύνη. Καὶ οἱ Μοναχοὶ δὲν ἐβγήκανε καὶ δὲν ἐπιάσανε τὶς ἐρημίες αὐτές, γιὰ νὰ στέκωνται μπροστὰ στὸ Θεὸ μὲ τὸ νοῦ τους παραζαλισμένο, καὶ γιὰ νὰ ψάλλουν ἄσματα καὶ ν' ἀρμονίζουνε τροπάρια· οὔτε γιὰ νὰ κινοῦνε τὰ χέρια τους μὲ ρυθμό, καὶ νὰ κτυποῦνε τὰ πόδια τους. Ἀλλὰ πρέπει μὲ φόβο Θεοῦ, καὶ μὲ δάκρυα καὶ μ' ἀναστεναγμούς, καὶ μ' εὐλάβεια κατανυκτικὴ, καὶ μὲ συγκρατημένη καὶ ταπεινὴ φωνή, νὰ προσφέρωμε τὴν προσευχή μας.

Σοῦ λέω, λοιπὸν, τέκνο μου, πῶς θά'λθῃ καιρὸς ποὺ οἱ χριστιανοὶ

θά καταφθείρουνε τὸ νόημα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὰ βιβλία τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν θεοφώτιστων Προφητῶν· καὶ θά προσπαθήσουν νὰ λειάνουνε καὶ ν' ἀπαλύνουνε τὴν ἁγία Γραφή, γράφοντας τροπάρια καὶ λόγια Ἑλληνότροπα. Κι' ὁ νοῦς τους ὅλος θά χυθῆ καὶ θά σκορπισθῆ μέσα σ' αὐτά, καὶ θά ξεμακρύνῃ ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή. Γι' αὐτὸν τὸ λόγο καὶ οἱ Πατέρες μας παραγγέλλουνε, πῶς αὐτοὶ ποὺ κατοικοῦνε στὶς ἐρημίες, δὲν πρέπει ποτέ τους νὰ γράφουνε τοὺς βίους καὶ τὰ λόγια τῶν Ἁγίων ἐπάνω σὲ μεμβράνες, παρὰ μονάχα σὲ χαρτί. Ἐπειδὴ ἡ γενεὰ ποὺ θάρθη θά λεπτολογᾷ ἐπάνω στὴ ζωὴ τῶν Ἁγίων Πατέρων· καὶ θά γράφουν ὅτι τοὺς καπνίσῃ καὶ σύμφωνα μὲ τὴν καρδιά τους· γιατί θά τοὺς πιέζουνε οἱ περιστάσεις.

Καὶ ὁ ἀδελφὸς τὸν ἀρώτησε καὶ τοῦ εἶπε — Τί θά συμβῆ λοιπόν; Θ' ἀλλάξῃ ἡ γνώμη τοῦ κόσμου καὶ οἱ παραδόσεις τῶν Χριστιανῶν; Γιὰ νὰ γίνουν αὐτά, θά πρέπει νὰ παύσουν νὰ ὑπάρχουν κλῆρος καὶ ἱερεῖς στὴν Ἐκκλησία! Καὶ τ' ἀπάντησεν ὁ Γέροντας— Σ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς, τέκνο μου, θά σβύσῃ ἀπὸ τὶς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων ἡ ἀγάπη, θά βασιλέψῃ κρίση ἠθικὴ καὶ θλίψῃ μεγάλη, ἐπιδρομὲς ἔθνῶν, μετακινήσεις λαῶν, ἀνατροπὲς θρόνων καὶ βασιλείων, τροφὴ καὶ σπατάλη τῶν ἱερέων καὶ ραθυμία καὶ ἀμέλεια στοὺς μοναχοὺς. Οἱ διάφοροι ποιμένες καὶ ἀρχηγοὶ δὲν θά γνοιόζωνται τότε καθόλου γιὰ τὴ σωτηρία τὴ δική τους, οὔτε καὶ τοῦ ποιμνίου τους· καὶ θά ναι πρόθυμοι γιὰ κομποφάνειες καὶ γιὰ τραπέζια καὶ ἀνάμελοι γιὰ προσευχάς. Πρόθυμοι στὶς κακολογίες καὶ σὲ κάθε κατάκρισι· κι' οὔτε θά προσέχουνε διόλου στὰ λόγια καὶ στὶς συμβουλὲς τῶν Γερόντων, ἀλλὰ θά τοὺς κοροϊδεύουνε καὶ θά τοὺς λένε — Ἄν ἐζούσαμε κι' ἐμεῖς στὸν καιρό σας, θά κάναμε, ὅτι κάνετε καὶ σεῖς. Κι' ὁ λαὸς θά κυλιστῆ στὴν ἀπιστία, στὶς ἀσωτίες, στὰ μίση, στὸ φθόνον, στοὺς ἀλληλοσπαραγμούς, στὶς κλοπὲς καὶ στὰ μεθύσια.

Καὶ εἶπεν ὁ ἀδελφός—Καὶ τί θά μπορῆ νὰ κάνῃ κανεὶς σ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς; Κι' ὁ Γέροντας τ' ἀπάντησε — Σὲ τέτοιες περιστάσεις ὅποιος μπορεῖ ν' ἀντιμαχήσῃ στὸ κακὸ καὶ νὰ σώσῃ τὴν ψυχὴ του, θ' ἀνακηρυχθῆ μεγάλος στὴ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν...

*

Ὁ ὁσιος Λουκάς ἐπῆγε νὰ ἰδῆ κάποτες ἓνα φίλο του, ποῦτανε

κι' αὐτὸς ξακουστὸς καὶ ἐπὶ κεφαλῆς καὶ ἡγούμενος ἑνὸς ποιμνίου φιλόθεων καὶ εὐσεβέστατων ἀνθρώπων.

Ὅταν λοιπὸν ἔμεινε κοντὰ του τρεῖς ἡμέρες, ἄρχισε νὰ τὸν κυριεύῃ ὁ πόθος τῆς καλύβας του καὶ τῆς μοναξιάς του, κι' ἐζήτησεν ἐπίμονα νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ φύγῃ, ἐκείνος ὅμως δὲν ὑποχωροῦσε. Γιατί κι' αὐτὸς ἐλαχταροῦσε νὰ τὸν ἔχῃ κοντὰ του καὶ τοῦ φαινότανε πικρότατο νὰ τὸν ἀποχωρισθῇ. Γιατί ὅπως οἱ συγγενεῖς ἀγαπιοῦνται, ἔτσι κι' ἀνάμεσα στοὺς πνευματικούς καὶ τοὺς θεοφοβούμενους ἀνθρώπους γεννιοῦνται στενότατοι δεσμοὶ καὶ μεγάλες ἀγάπες.

Κι' ἐπειδὴ ὁ ὄσιος δὲν ὑποχωροῦσε, ἀλλὰ ἐπέμενε φανερά στὸ νὰ φύγῃ, ὁ ἡγούμενος, πού ἡ ἐπιθυμία γιὰ νὰ τὸν ἔχῃ κοντὰ του τοῦ ἐρέθιζε κάπως περισσότερο τὴν ψυχὴ του, βρῆκεν ἀφορμὴ ἀπὸ κάποιο πανηγύρι πού θὰ γινότανε σ' ἓνα γειτονικὸ χωριὸ καὶ τοῦ εἶπε :

— Ἔως πότε θὰ φαίνεσαι ἔτσι ἄγριος καὶ θὰ προτιμᾷς τὶς ἐρημίες ἀπὸ τὶς ἐκκλησιαστικὲς συνάξεις; Καὶ μάλιστα σὲ μιὰ τέτοια μεγάλη καὶ πάνδημη πανήγυρη, πού ἂν δὲν ἔλθῃς θὰ χάσῃς τὶς περιφημῆς ἱερολογίες της, καὶ θὰ ζημιώσῃς ἔτσι πολὺ τὴν ψυχὴ σου;

Σ' αὐτὰ ὁ Θεοφόρος ἐκείνος Πατέρας τοῦ ἀπάντησε, μὲ ἀπλότητα καὶ μὲ μακαριστὴ γαλήνη.—Δάσκαλέ μου καλέ, καὶ ποιμένα μου εὐλογημένε, πολὺ σωστὰ καὶ πολὺ ὠραῖα εἶναι αὐτὰ πού λές. Ἄλλὰ οἱ κανόνες καὶ τὰ διάφορα ἀναγνώσματα καὶ ὅλη γενικὰ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἀκολουθία, ποῖο ἀποτέλεσμα φέρνει καὶ σὲ τί ἀποβλέπει, ἂν εἴμαστε προσηλωμένοι σ' αὐτή; Ποιὸς εἶναι ὁ σκοπὸς της; Χωρὶς ἄλλο, ὅπως καὶ σὺ τὸ διακηρύττεις, ὀδηγοῦνε καὶ ἀνυψώνουνε πρὸς τὸ φόβο τοῦ Θεοῦ τοὺς σπουδαίους. Αὐτὸς λοιπὸν, πού δὲν κάνει ἄλλο παρὰ νὰ γνιοιάζεται πὼς τὸν φόβον αὐτὸν τοῦ Θεοῦ θὰ τὸν ἔχῃ πάντα κλεισμένο μέσα στὴν καρδιά του, πές μου, ἔχει λοιπὸν τόσην ἀπόλυτην ἀνάγκη ἀπὸ αὐτὰ;

Ὅταν ἐκείνος τᾶκουσεν αὐτὰ, ἐθαύμασε γιὰ τὴν ἀπόκριση καὶ τὴν ἀπολογία πού τοῦδωκε, καὶ δὲν ἐζήτησε πλέον νὰ τὸν ἐμποδίσῃ, ἀλλὰ τὰ ἀφῆκε ἀμέσως νὰ φύγῃ τὸ ἐρημικὸ του ἀσκηταριὸ.

Ἐπίδοση ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

ΘΑΥΜΑΤΑ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ

Η ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗ

Στὸ Πίσω Λειβάδι τῆς Πάρου, προπαραμονὴ τοῦ Δεκαπενταυγούστου τοῦ 1931, βρίσκονταν τρεῖς κομπανίες ψαράδων, ποὺ ξανοίγονταν τὶς νύχτες μὲ τὰ γρι-γρι τοὺς στὸ στενὸ ἀνάμεσα στὴν Πάρο καὶ στὴ Νάξο. Ἀπὸ τὶς τρεῖς κομπανίες, ἐκεῖνη τὴ νύχτα, ἢ μία ἔμεινε στὸ μικρὸ λιμανάκι. Οἱ δυὸ ἔφυγαν γιὰ ψάρι. Οἱ ψαράδες τῆς κομπανίας ποὺ ἔμεινε γιὰ ἀνάπαυσι τὸ-ριζαν στὸ πιωτό. Τὸ πιωτὸ ἔφερε κέφι, τὸ κέφι τραγουδι καὶ χορὸ καὶ στὸ τέλος μικροπαρεξηγήσεις. Σ' αὐτὲς εἰπώθηκαν βαρεῖς κουβέντες καὶ περισσότερες βλαστήμιες. Ἀκόμα καὶ τὴν Παναγία δὲν σεβάστηκαν οἱ βλάσφημοι. Τοῦ κάκου προσπαθοῦσε νὰ τοὺς συγκρατήσῃ ὁ λιμενοφύλακας τοῦ τόπου. Τοῦ κάκου τοὺς θύμιζε ὁ μαγαζάτορας τοῦ μικροῦ λιμανιοῦ, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ βλαστημοῦν τὴν Παναγία, ποὺ θὰ γιόρταζε σὲ δυὸ μέρες ὀλόκληρη ἢ χριστιανοσύνη. Οἱ βλάσφημοι δὲν ἔλεγαν νὰ σταματήσουν... Μῆτε πρόσεχαν τὶς συστάσεις, ποὺ τοὺς γίνονταν. Ἔως ὅτου σταμάτησαν θέλοντας καὶ μὴ. Ἀπότομα ὁ οὐρανὸς βάρυνε. Ἡ θάλασσα ἄρχισε νὰ μουγγρίζει. Σὲ μισὴ ὥρα τὸ κύμα σηκώθηκε βουνό... Τόσο, ποὺ δὲν τὸ εἶχαν ξαναδῆ σ' αὐτὴν τὴ θάλασσα, τὴν πάντα σχεδὸν γαλήνια. Τὸ ψαροκάϊκο καὶ οἱ μικρὲς βάρκες μὲ τὶς λάμπες τινάζονταν ἀπὸ τὸ μανιασμένον κύμα σὰν καρυδότσουφλα. Ὡσπου πετάχτηκαν στὴ στεριά σαραβαλιασμένα. Ὑστερα, ἀφοῦ ἔγινε ἡ μεγάλη αὐτὴ ζημιὰ, μονομιᾶς γαλήνεψεν ἡ θάλασσα καὶ ὁ οὐρανὸς ξεκαθάρισε. Τὴν ἴδια ὥρα ἓνα καϊκι ἀπὸ τὴ Νάξο φουντάριζε στὸ μικρὸ λιμανάκι τῆς Πάρου, στὸ Πίσω Λειβάδι. Ὁ караβόκυρης μὲ τοὺς δυὸ γιουὺς του—ποὺ εἶχε γιὰ πλήρωμα—πέρασαν στὴ στεριά. Σάστισαν μὲ ὅσα εἶδαν τὰ μάτια τοὺς καὶ μὲ ὅσα ἄκουσαν γιὰ τὴν ξαφνικὴ κοσμοχαλασιά. Πῶς ἔγινε αὐτό; Ἀπόρησαν. Ἐμεῖς ταξιδέψαμε σὲ θάλασσα γυαλί...

Ἐνας ἀπὸ τοὺς ψαράδες τοῦ γρι-γρι, — Νικόλα Μενέση τὸν λέγανε καὶ ἦταν Συμιακός, — ἔδωσε τὴν ἐξήγησι. Ἦταν θάμα τῆς Παναγίας, παιδιὰ... Ὅλοι σχεδὸν δέχτηκαν τὴν ἐξή-

γῆσι τοῦ γέροντα ψαρᾶ. — Δὲν γίνεται ἀλλοιῶς, συμφώνησε καὶ ὁ караβοκύρης ἀπὸ τῆ Νάξο.

Δυὸ-τρεῖς τῆς κομπανίας τοῦ γρι-γρι, αὐτοὶ ποῦ βλαστημοῦσαν, μίλησαν εἰρωνικά. Καὶ δώσανε ἄλλη ἐξήγησι στὸ κακὸ ποῦ τοὺς βρῆκε:

Ἦταν ἀνεμοστρόβιλος... Καλὰ μάλιστα καὶ δὲν μᾶς σήκωσε ὡς τὰ οὐράνια τὶς βάρκες μας... Ἔνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς, Γρηγόρη Λιάκουρα τὸν λέγανε καὶ ἦταν Λευκαδίτης, ἀπὸ χρόνια στὸν Πειραιᾶ καὶ στὴν Κούλουρη, πρόσθεσε κιόλας: — Ἄντε, μωρέ, καὶ ἦταν θάμα. Ὅρεξι δὲν εἶχε ἡ Παναγία... νὰ μὴ τῆ στολίσω καὶ τώρα, νὰ καταπιάνεται μὲ μᾶς τοὺς ψαράδες. Κι' ἄφισε τοὺς ἄλλους νὰ συζητοῦν καὶ ἀποτραβήχτηκε νὰ δῆ τῆ ζημιὰ ποῦ εἶχε πάθει ἡ δική του ψαρόβαρακα.

Τὴν βρῆκε κυριολεκτικὰ συμπαραλισμένη. Ἐφτυσε τότε ἐξαλλος πάνω στὰ χαλάσματα, βλαστήμησε ἄλλη μιὰ φορὰ τὴν Παναγία καὶ ἔπειτα ἀπομακρύνθηκε μερικὰ βήματα καὶ ἔπεσε νὰ κοιμηθῆ.

Τὰ χαράματα τὸν ἀναζήτησαν ὅλοι τὸν Λιάκουρα. Δὲν βρισκόταν πουθενά. Οὔτε ὀλόκληρη τὴν ἡμέρη φάνηκε. Οὔτε τὴν ἄλλη ἡμέρα, τὴν ἡμέρα τῆς Παναγίας. Ἄρχισαν νὰ φοβοῦνται, ὅτι εἶχε πνιγῆ. Τί εἶχε ὅμως συμβῆ; Μόλις ἔπεσε νὰ κοιμηθῆ, σὰν σὲ ὄνειρο, σὰν στὸ ξύπνιο του, εἶδε ὀλοζώντανη τὴν Παναγία, νὰ τὸν πλησιάζη καὶ νὰ τὸν ρωτᾶ: — Γιατί, παιδί μου, δὲν μὲ σέβεις; Τί εἶν' αὐτὰ ποῦ μοῦ λές, κυρά μου, θύμωσε ὁ Λιάκουρας. Ἐγὼ δὲν σὲ ξέρω καθόλου. Πότε δὲν σὲ σεβάστηκα; — Δὲν μὲ ξέρεις; Τότε γιατί ὄλο μὲ βλαστημᾶς; Στὰ λόγια της αὐτὰ τινάχτηκε ὄρθιος. Κατάλαβε, ὅτι ἦταν ἡ Παναγία. Ἐκανε νὰ φωνάξη. Δὲν εἶχε λαλιά. Ἐκανε νὰ τρέξη κοντὰ στοὺς συντρόφους του. Τὰ πόδια του σιγά-σιγά εἶχαν βυθιστῆ ἔως τὰ γόνατα στὴν ἄμμο. Ἐκανε τότε τὸ σταυρὸ του. Καὶ εἶδε πιά ξεκάθαρα στὸ ξύπνιο του πάλι τὸ ὄραμα τῆς Παναγίας. Καὶ ἄκουσε νὰ τοῦ λέγη: — Ἐλα στὸ σπίτι μου... Στὴν Ἐκατονταπυλιανή, στὴν Παροικία τῆς Πάρου. Ἐκεῖ θὰ δώσω συγχώρεσι στὸ ἀμάρτημά σου. Τὴν ἴδια στιγμή ἔφυγε σχεδὸν

τρέχοντας γιά τήν Παροικία. Πέρασε ἀπό τὸ Τσιμπίδο καὶ τὰ Μάρμαρα σχεδὸν τρέχοντας.

Στὴν Ἐκατονταπυλιανὴ ἔφθασε λίγο μετὰ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου. Ἐτρεξε γρήγορα μπροστὰ στὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας. Στὴ θεία μορφή τῆς Θεομήτορος ἀνεγνώρισε τὴν γυναῖκα τοῦ δράματός του.

Γονάτισε καὶ προσευχήθηκε ἐπὶ ὄρες ὀλόκληρες. Ἐπειτα γύρισε στὸ Πίσω Λειβάδι. Διηγῆθηκε τί τοῦ συνέβη. Καὶ οἱ σύντροφοί του τοῦ ἀνήγγειλαν ὅτι, ὅταν ξημέρωσε, μετὰ τὴ συμφορὰ τῆς νύχτας, βρῆκαν τὶς βάρκες καὶ τὸ ψαροκάϊκο στὴ στεριά, ἀλλὰ χωρὶς οὔτε μία ζημιά.

Τὸ θαῦμα τῆς Παναγίας ἦταν ὀλοφάνερο.

ΝΙΚ. ΚΑΠΙΤΣΟΓΛΟΥ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ἄρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ὁ «αἰώνιος Ρωμαιοκαθολικισμός. — Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἐπὶ τῇ Πεντηκοστῇ. Ὁ σκοπὸς τῆς Ἐκκλησίας. — Βασιλείου Μουστάκη, Πῶς πρέπει νὰ γίνεταὶ τὸ κήρυγμα. — Χ., Ἀδελφικὰ Γράμματα. — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν «Φιλόθεον Ἀδολεσχίαν» τοῦ Εὐγενίου Βούλγαρη, (Μετφρ. Θεοδ. Σπεράντσα). — Βασ. Ἡλιάδη, Ἐνα συγκινητικὸν προσκύνημα στὸ Σούλι. Ἡ Ἐκκλησία ὑπερήφανος τελεῖ νοερὸ μνημόσυνο γιά τὸν ἥρωα μοναχὸ Σαμουήλ, πού ἐθυσίασθη. — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Εὐεργετινὸ» ἢ «Συναγωγὴ ἡθικῶν διδασκαλιῶν». Ἀπόδοση Ἀνθίμου Θεολογῆτη. — Ν. Καπίτσογλου, Θαύματα πού γίνονται σήμερα. Ἐκατονταπυλιανή.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον:
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ὁδὸς Φιλοθέης 19 — Ἀθήναι. Τηλ. 27-689.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἰασιῦ 1. Ἀθήναι.